O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI

Инсон манфаатлари — олий қадрият

АДОЛАТ

ЎЗБЕКИСТОН «АДОЛАТ» СОЦИАЛ-ДЕМОКРАТИК ПАРТИЯСИНИНГ ИЖТИМОИЙ-СИЁСИЙ ГАЗЕТАСИ

ГАЗЕТА 1995 ЙИЛ 22 ФЕВРАЛДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

2006 ЙИЛ 20 ОКТЯБРЬ, ЖУМА ● СОТУВДА ЭРКИН НАРХДА ● № 43 (589) ● www.adolat.uz ● E-mail: adolat_gazeta@mail.ru

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

А.АБДУЛЛАЕВНИ ФАРҒОНА ВИЛОЯТИНИНГ ҲОКИМИ ЭТИБ ТАЙИНЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 93-(15-банди) ва 102-моддаларига мувофиқ:
Абдухошим Абдуллаевич Абдуллаев Фарғона вилоятининг ҳокими этиб тайинлансин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти И.КАРИМОВ
Тошкент шаҳри, 2006 йил 19 октябрь

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

Ш.НУРМАТОВНИ ФАРҒОНА ВИЛОЯТИНИНГ ҲОКИМИ ВАЗИФАСИДАН ОЗОД ҚИЛИШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 93-(15-банди) ва 102-моддаларига мувофиқ:
Шермат Нурматов Фарғона вилоятининг ҳокими вазифасидан озод қилинсин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти И.КАРИМОВ
Тошкент шаҳри, 2006 йил 19 октябрь

Эл-юрт ташвиши билан яшаш, одамларнинг орзу-интилишларига қанот бериш — ҳар бир раҳбарнинг бурчи

Президент Ислом Каримовнинг Халқ депутатлари Фарғона вилояти кенгашининг навбатдан ташқари сессиясидаги нутқи

Ассалому алайкум, қадрли дўстлар!

Ҳурматли депутатлар!

Аввало, бугун сиз азизлар билан дийдор кўришиб турганимдан хурсанд эканимни билдириб, барчангизга, сизлар орқали бутун Фарғона аҳлига ўзимнинг самимий ҳурмат-эҳтиромим ва эзгу тилакларимни изҳор этмоқчиман.

Сизлар билан мана шу таркибда, яъни Фарғона вилояти депутатлари ва фаоллари билан учрашганимизга ҳам, мана, икки йилдан кўпроқ вақт бўляпти.

Шунинг учун ҳам бугунги сессия кун тартибига қўйилган масалаларни муҳокама қилишдан олдин ўтган давр мобайнида Фарғона вилоятида амалга оширилган ўзгаришлар, эришилган ютуқ ва натижалар билан бирга, бу ерда мавжуд бўлган, ҳали-бери ечилмасдан келаётган муаммолар ҳақида, одамларнинг кайфияти, муносабати, улар нимадан рози, нимадан норози экани тўғрисида, бир сўз билан айтганда, ҳаётнинг ўзи олдимизга кескин қилиб қўяётган долзарб вазифалар ҳақида гаплашиб, фикр алмашиб олсак, мақсадга мувофиқ бўлур эди.

Бу ҳақда сўз юритганда, биринчи галда шундай ўта муҳим саволларни ўртага қўйиш ва уларга жавоб излаш зарур, деб ўйлайман: бугунги кунда бизнинг эзгу мақсадларни кўзлаб қилаётган саъй-ҳаракат ва амалий ишларимиз оддий одамларнинг ҳаётига қандай таъсир кўрсатмоқда?

Фарғонанинг бой ва ҳар томонлама ҳавас қиладиган салоҳият ва кенг имкониятларини, вилоят меҳнатчиларини ана шу мақсадларга эришиш учун бирлаштириш, сафарбар этиш ишлари қай даражада йўлга қўйилган?

Умуман айтганда, вилоятда ишни ташкил этиш, бугунги замон талаб қиладиган янгиликларни ҳаётга жорий этиш, ишлаб чиқариш тармоқларини янгилаш, модернизация қилиш, одамларнинг турмуш даражасини янги босқичга кўтариш, энг муҳими, бу борадаги бошқариш ва ташкилотчилик ишларининг савияси ва самараси ҳақида атрофлича гаплашиб олишимиз керак.

Фарғонанинг кўҳна ва бой тарихи, улкан салоҳияти ҳақида ортиқча гапиришнинг ҳожати йўқ, деб ўйлайман.

Бу вилоят ўзининг буюк алломалари, ноёб истеъдод эгалари, асрлар давомида асраб-авайлаб келаётган урф-одат ва анъаналари, табиий, иқтисодий ва маънавий салоҳияти ҳамда бошқа кўп-кўп хусусиятлари билан мамлакатимиз ҳаётида ўзига хос алоҳида ўрин тутади.

Бу қутлуғ заминдаги қадимий цивилизация ва маданият дурдоналарини ўзида мужассам этган кўҳна шаҳарлар Ватанимиз тарихининг ёрқин саҳифаларини ташкил этади.

Биргина Қўқонни оладиган бўлсак, бу латиф шаҳар халқимиз, миллий давлатчилигимиз тараққиёти билан боғлиқ қанча-қанча унутилмас воқеаларга гувоҳ бўлганини, кўплаб атоқли илм-фан, маданият ва санъат намояндалари айнан шу ерда туғилиб, камол топганини барчамиз яхши биламиз.

Ёки 2000 йиллик тўйини нишонлаш арафасида турган сўлим Марғилон шаҳрининг Бурҳониддин Марғиноний каби улуғ фарзандлари, асрий обидалари билан нафақат юртимиз, балки мусулмон оламида қозонган шуҳрати, обрў-эътиборини ҳар қанча таърифласак арзийди.

Қадимий Қубо — бугунги Қува заминидан етишиб чиққан, ўзининг илмий кашфиёт ва ихтиролари билан дунёга машҳур бўлган буюк бобомиз Аҳмад Фарғонийнинг номи бугунги кунда бутун ўзбек халқининг ғурур ва ифтихорига айланиб кетган.

Ўзбекистон деб аталган гўзал юртимизга Оллоҳ таоло қандай неъматларни ато этган бўлса, буларнинг барчасини саховатли Фарғона заминида, бу ҳудудда мавжуд бўлган ер ости ва ер усти бойликлари, катта иқтисодий салоҳиятга эга бўлган корхоналар, ривожланган коммуникация тармоқлари, ижтимоий-иқтисодий инфратузилмалар, бой меҳнат ресурслари мисолида яққол кўриш мумкин.

Йирик саноат минтақаси бўлган Фарғона вилоятининг бугунги кунда мамлакатимиз ялпи ички маҳсулот ҳажмидаги улуши қарийб 8 фоизни, жумладан, саноат маҳсулотлари ишлаб чиқариш бўйича 9 фоизни, қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етиштириш бўйича эса 9 фоиздан зиёдни ташкил этаётгани ҳам бу фикрни тасдиқлайди.

Бу ерда жойлашган "Азот", Нефтни қайта ишлаш заводи, "Кварц", "Қувасойцемент", Қувасой чинни заводи, "Автоойна", Фарғона механика заводи каби йирик ва ноёб ишлаб чиқариш мажмуалари нафақат вилоят, балки республикамиз иқтисодиётига ҳам катта ва сезиларли таъсир кўрсатади.

Бу корхоналарнинг ҳар бири ўзига хос тарих ва тараққиёт йўлига, тажриба мактабига эга. Уларда минг-минглаб ўз касбига меҳр қўйган, ўз ишининг чинакам устаси бўлган, азму шижоатли инсонлар меҳнат қилмоқда ва шу юртнинг тараққиётига муносиб ҳисса қўшмоқда.

Азалдан илм-маърифат маскани бўлиб келган Фарғона вилоятининг илмий салоҳияти ҳам эътиборга сазовор.

Бу диёрда ўзига хос илмий мактаб ва анъаналари билан танилган Фарғона давлат университети, Фарғона Политехника институти, Қўқон давлат педагогика институти, Тошкент тиббиёт академияси ва Тошкент ахборот технологиялари университетининг филиаллари, 93 та замонавий касб-ҳунар коллежи, 8 та академик лицей фаолият кўрсатмоқда. Ҳар йили минг-минглаб ёшлар ана шу билим даргоҳларида таълим ва тарбия олиб, мустақил ҳаётга қадам қўймоқда.

Мазкур ўқув масканларида бой илмий ва ҳаётий тажриба орттирган, шу юрт ривожига ҳисса қўшиб келаётган кўплаб олимлар, домла ва профессорлар борлигини ҳисобга оладиган бўлсак, бу ҳам вилоятда ҳеч нарса билан қиёслаб-ўлчаб бўлмайдиган яна бир катта салоҳият мавжуд эканидан далолат беради.

Фарғона замини қадимдан ўзининг деҳқончилик анъаналари билан бутун юртимизда маълум ва машҳурдир. Меҳнатсевар ва тадбиркор вилоят деҳқонлари ҳар қарич ердан омилкорлик билан фойдаланиб, йиллар давомида нафақат пахтачилик ва ғаллачилик соҳаларида, балки сабзавот ва мевачиликда ҳам Ўзбекистон ҳудудидан узоқ-узоқ жойларда донг таратганини айтиш лозим.

Мисол учун, Қува анори, Олтиариқнинг ҳусайни узуми ва бодринги, турпи, Риштоннинг қантак ўриги ва шу каби ҳар қандай одам бир татиб кўрса, мазаси умрбод эсда қоладиган ширин-шакар меваларни етиштиришда фарғоналикларга тенг келадиган уста миришкорларнинг ўзи топилмайди. Уларнинг бу борада бошқаларга доимо ўрнак ва намуна бўлиб келаётганини кўп-кўп мисолларда кўриш мумкин.

(Давоми 2-бетда)

Фарғона вилояти кенгашининг сессияси

19 октябрь куни Халқ депутатлари Фарғона вилояти кенгашининг навбатдан ташқари сессияси бўлиб ўтди.

Сессияда Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов нутқ сўзлади.

Давлатимиз раҳбари Фарғона ўзининг кўҳна ва бой тарихи, буюк алломалари, ноёб истеъдод эгалари, урф-одат ва анъаналари, табиий, иқтисодий ва маънавий салоҳияти билан мамлакатимиз ҳаётида алоҳида ўрин тутишини таъкидлади. Вилоятнинг 2000 йиллик тўйини нишонлаш арафасида турган Марғилон каби кўҳна шаҳарлари қадимий цивилизация ва маданият дурдоналарини ўзида мужассам этган.

Вилоятнинг бугунги кунда мамлакатимиз ялпи ички маҳсулот ҳажмидаги улуши қарийб 8 фоизни, жумладан, саноат ишлаб чиқариш бўйича 9 фоизни, қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етиштириш бўйича эса 9 фоиздан зиёдни ташкил этмоқда. "Азот", Нефтни қайта ишлаш заводи, "Кварц", "Қувасойцемент", Қувасой чинни заводи, "Автоойна", Фарғона механика заводи каби йирик ишлаб чиқариш мажмуалари нафақат вилоят, балки республикамиз иқтисодиётига ҳам сезиларли таъсир кўрсатади.

Президентимиз вилоятнинг муайян илмий салоҳиятга эга илм-маърифат маскани эканига ҳам эътиборни қаратди. Бу ерда Фарғона давлат университети, Фарғона Политехника институти, Қўқон давлат педагогика институти, Тошкент тиббиёт академияси ва Тошкент ахборот технологиялари университетининг филиаллари, 93 замонавий касб-ҳунар коллежи, 8 академик лицей фаолият кўрсатмоқда.

Шу билан бирга, вилоятда охирги йилларда кўп соҳаларда қолоқликка йўл қўйилмоқда, деди Юртбошимиз. Таҳлиллар шуни кўрсатмоқдаки, камчилик ва нуқсонлар раҳбарларнинг лоқайд ва бепарволиги натижасида рўй бераётир.

Саноат соҳасида ўтган йили вилоятдаги 11 корхонада, шу йилнинг саккиз ойи давомида эса 10 корхонада ишлаб чиқариш ҳажми пасайиб кетди. 10 корхона ўз фаолиятини зарар билан якунлади. 13 енгил саноат корхонаси тўлиқ қувват билан ишламаяпти.

Вилоятда жорий йил бўйича хусусийлаштириш дастурига киритилган 65 корхона ва объектдан бор-йўғи 35 таси сотилган, чет эл инвесторларига биронта акция пакети ёки объект сотилмаган.

Қишлоққа саноатни олиб кириш, жойларда замонавий ишлаб чиқариш тузилмаларини ташкил этиш борасида аксарият туманларда амалий ишлар қилинмаяпти. Бувайда ва Данғара, Ёзёвон ва Олтиариқ туманларида пахта тозалаш ва ёғ-мой ишлаб чиқарадиган корхоналарни ҳисобга олмаганда, маҳаллий хомашё асосида ишлайдиган биронта саноат корхонаси барпо этилмаган.

Иқтисодий тараққиётнинг муҳим шарти бўлган чет эл инвестициясини жалб этиш масаласи ҳам Фарғона вилоятида бугунги кунда ўзибўларчиликка ташлаб қўйилган. Биргина мисол. 2006 йилда вилоятда қарийб 10 миллион АҚШ доллари миқдоридаги чет эл инвестициясини жалб этган ҳолда бешта лойиҳани амалга ошириш кўзда тутилган. Аммо шу кунга қадар унинг иккитаси бажарилган, холос. Тўғридан-тўғри хорижий инвестиция киритиш бўйича жорий йилга мўлжалланган ҳудудий дастур эса бор-йўғи бир фоиз ижро этилган.

Вилоят қишлоқ хўжалиги соҳасида ҳам оқсоқликдан қутула олмаётир. Жорий йилда Бағдод ва Риштон, Тошлоқ ва Ўзбекистон туманлари ғаллачиликда шартнома режасини бажармади. Ўнлаб фермер ва ширкат хўжаликлари томонидан 15 минг 800 тонна дон кам топширилди.

Кейинги беш-олти йилда вилоятда пахта ҳосилдорлиги сурункасига пасайиб, қарийб 6 центнерга камайиб кетди. Бу йил эса пахта бўйича шартнома мажбуриятини бажариш масаласи гумон бўлиб турибди.

Давлатимиз раҳбари сўнгги йилларда бу соҳада юзага келган ҳолатни атрофлича таҳлил қилар экан, вилоятда фермер хўжаликларини ташкил этишда кўпинча юзаки иш тутиш ҳолатлари кўзга ташланаётганини жиддий танқид қилди.

Фарғона вилоятидаги мавжуд ижтимоий аҳвол ҳақида гапирадиган бўлсак, биринчи галда аҳолини иш билан таъминлаш муаммосига тўхталиб ўтиш зарур, деди Президентимиз. Вилоятда ўтган йили янги иш ўринлари яратиш бўйича йиллик режа 64 фоизга, аёллар учун иш жойи ташкил этиш эса 54 фоизга бажарилгани бу соҳадаги ишларнинг қониқарсиз эканидан далолатдир.

Аҳолининг ҳақли эътирозига сабаб бўлаётган коммунал соҳада ҳам ижобий силжиш сезилмаяпти. Бу соҳада хизмат кўрсатиш сифатини ошириш, ҳисоб-китоб ишларини тўғри йўлга қўйиш бўйича амалий чоралар кўрилмаяпти.

Президентимиз таъкидлаганидек, турли даражадаги аксарият раҳбарлар одамларнинг ҳаётий интилишларига, дарду ташвишларига эътиборсизлик билан қараб келмоқда.

Сессияда ташкилий масала кўрилди. Шермат Нурматов Фарғона вилояти ҳокими вазифасидан озод қилинди.

Президент Ислом Каримов тавсиясига кўра, Марғилон шаҳар ҳокими вазифасида ишлаб келаётган Абдухошим Абдуллаев Фарғона вилояти ҳокими этиб тасдиқланди.

Сессияда сўзга чиққан Охунбобоев тумани ҳокими Н.Омонов, Қува туманидаги "Мунис-Мукаррам" фермер хўжалиги раҳбари М.Турсунова, Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати А.Жўрабоев, Фарғона давлат университети ректори М.Аҳмедов, Бешариқ туманидаги ижтимоий-иқтисодиёт коллежи директори Б.Абдуллаева ва бошқалар Президентимиз нутқида келтирилган танқидий фикрлардан тегишли хулоса чиқариб, қўйилган вазифаларни масъулиятни чуқур ҳис этган ҳолда, уюшқоқлик ва ташаббускорлик билан адо этиш вилоят аҳлининг бугунги кундаги асосий вазифаси эканини таъкидладилар.

Воҳид ЛУҚМОНОВ,
Маъсуд СУЛАЙМОНОВ,
ЎзА махсус мухбирлари

Ўзбекистон Миллий ахборот агентлигининг ахбороти

Фавқулодда вазиятлар вазирлигининг хабарига кўра, 2006 йил 19 октябрь куни соат 7 дан 30 дақиқа ўтганда Тошкент вилоятининг Ўрта Чирчиқ туманида Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлигининг ҳарбий хизматчилари томонидан ўқув-машқ машғулотларини амалга ошираётган «Ўзбекистон ҳаво йўллари» Миллий авиакомпаниясига қарашли «Ан-2» самолёти аэродромга қўниш чоғида ҳалокатга учради.

Дастлабки маълумотларга кўра, самолёт экипажи қўниш пайтида об-ҳаво шароитининг кескин ёмонлашгани туфайли бошқарувни йўқотгани натижасида авиаҳалокат содир бўлиб, 15 киши — 2 нафар экипаж аъзоси ва 13 нафар ҳарбий хизматчи ҳалок бўлди.

Содир бўлган авиаҳалокатга олиб келган ҳолат ва сабабларни аниқлаш ва текшириш мақсадида Миллий хавфсизлик хизмати, Мудофаа вазирлиги, Ички ишлар вазирлиги, Бош прокуратура идоралари раҳбарларидан иборат таркибда ҳукумат комиссияси тузилди.

Комиссияга авиаҳалокат сабабларини аниқлаш бўйича олиб борилган ишларнинг натижаси тўғрисида аҳолига ахборот бериш вазифаси топширилди.

Ҳалок бўлганларнинг оила аъзолари ва яқинларига ҳар томонлама тегишли ёрдам кўрсатилмоқда.

(ЎзА)

Таъзиянома

Ўзбекистон раҳбарияти ва ҳукумати шу йилнинг 19 октябрь куни соат 7.30 да Тошкент вилоятининг Ўрта Чирчиқ туманида ўқув-машқ машғулотларини амалга ошириш чоғида содир бўлган авиаҳалокат оқибатида ҳалок бўлган учувчи, инструктор ва ҳарбий хизматчиларнинг оила аъзолари ва яқинларига чуқур таъзия ва ҳамдардлик билдиради ҳамда уларга Оллоҳдан сабр-бардош тилайди.

Семинар

Миллий қонунчиликда хотин-қизлар ҳуқуқи

Аввал хабар қилганимиздек, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисида Ўзбекистон «Адолат" СДП фракцияси ташаббуси билан парламентнинг Демократик институтлар, нодавлат ташкилотлар ва фуқароларнинг ўзини-ўзи бошқариш органлари ҳамда Халқаро ишлар ва парламентлараро алоқалар қўмиталари ҳамкорлиги ҳамда БМТ тараққиёт Дастурининг Парламентнинг қонун ижодкорлиги ва институционал салоҳиятини такомиллаштириш лойиҳаси иштирокида "Хотин-қизлар ҳуқуқларига оид халқаро ҳуқуқ нормаларининг Ўзбекистон миллий қонунчилигида имплементация қилиниши" мавзуидаги илмий-амалий семинари бўлиб ўтди.

Таъкидлаш жоизки, мустақиллик йилларида мамлакатимизда хотин-қизлар ҳуқуқини муҳофаза этишга ижтимоий-сиёсий ислоҳотларнинг устувор вазифаси этиб белгиланди. Айниқса, хотин-қизлар ҳуқуқига доир қонунчиликни халқаро ҳуқуқ нормаларига мувофиқ бўлишида катта амалий ишларга қўл урилди. Чунончи, 1995 йилда Хотин-қизлар аҳволи бўйича IV Пекин жаҳон конференциясида Ўзбекистоннинг фаол иштирок этганини алоҳида таъкидлаш лозим. Бу ерда Пекин Фаолият Дастури ва Платформасини имзоланди. Шунингдек, ўша йили Марказий Осиё давлатлари орасида биринчи бўлиб, БМТ даражасида назорат қилинадиган Хотин-қизларни камситишнинг барча шаклларига барҳам бериш Конвенцияси - CEDAW, Хотин-қизлар сиёсий ҳуқуқлари бўйича Конвенция ва Оналикни муҳофаза қилиш Конвенциясига жаҳон ҳамжамиятининг тенг ҳуқуқли ва демократик тараққиётни танлаган аъзоси сифатида қўшилди. Жорий йилда эса ушбу халқаро ҳужжатларнинг бажарилиши бўйича навбатдаги 4-даврий Миллий маъруза БМТга тақдим этилди ва ҳисобот ижобий баҳоланди.

Мазкур йўналишда ўзининг муайян ғоявий ва дастурий позициясига эга бўлган Ўзбекистон «Адолат» СДП мавжуд ижтимоий-сиёсий жараённи изчиллик билан давом эттирилиши зарурлигини эътироф этган ҳолда хотин-қизлар ҳуқуқига оид миллий қонунчилигимизни янада такомиллаштириш, улар ҳуқуқи камситилишининг барча шаклларига барҳам бериш бўйича халқаро ташкилот тавсияларини тадбиқ этиш доирасида Миллий ҳаракат дастурини шакллантириш учун амалий тавсиялар ишлаб чиқиш, шунингдек бу жараёнга кенг жамоатчилик иштирокини жалб этиш мақсадида мазкур илмий-амалий семинарни ташкил этди. Кези келганда "Адолат" СДПнинг бу каби мавзу ва мақсадларга қаратилган анжуманларни илк маротаба уюштирмаётганлигини айтиб ўтиш керак. Хусусан, жорий йилнинг 31 март куни партиянинг Қонунчилик палатасидаги фракцияси "Трафик — инсонлар билан савдо қилишга қарши курашнинг халқаро ҳуқуқий жиҳатлари" мавзусидаги давра суҳбати уюштирган эди. Бу каби маълумотларни яна кўплаб келтириш мумкин.

Семинарни Олий Мажлис Қонунчилик палатаси Демократик институтлар, нодавлат ташкилотлар ва фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари қўмитаси раиси Акмал Саидов очар экан, анжуманда миллий қонунчилигимизда хотин-қизларнинг қарор қабул қилишдаги иштирокини кучайтириш, бу борадаги истиқболли имкониятлар, мамлакатимиз аёлларининг сиёсий портрети, оила манфаатининг халқаро ҳуқуқ билан уйғунлиги ҳақида сўз юритди.

Семинар кун тартибидаги мавзулар мазмунан бир-бирини тўлдирди ва йиғилганларнинг қизғин мунозарасига сабаб бўлди. Энг муҳими, ушбу анжуман «Адолат" СДПнинг стратегик дастурий ғоялари орасида долзарб ҳисобланган хотин-қизлар ҳуқуқини муҳофаза этиш, уларнинг адолатли, эркин ва демократик давлат қуришдаги фаоллигини ошириш вазифасини бажаришда навбатдаги муҳим қадам бўлди.

Газетамизнинг навбатдаги сонида "Хотин-қизлар ҳуқуқларига оид халқаро ҳуқуқ нормаларининг Ўзбекистон миллий қонунчилигида имплементация қилиниши" мавзуидаги илмий-амалий семинари ҳамда тадбир атрофидаги мулоҳазалар хусусида батафсил сўз юритилади.

Ўз мухбиримиз

Партия кўзгуси

Тарғибот маҳалладан бошланади

"Адолат" СДП Самарқанд вилоят Кенгаши ташаббуси билан янги маҳалла маркази бунёд этилди

Ижтимоий соҳаларни ривожлантириш, аҳоли турмуш фаровонлигини яхшилаш билан боғлиқ долзарб вазифалар «Адолат» СДП Самарқанд вилоят Кенгаши фаолиятида муҳим аҳамият касб этмоқда. Яқинда Самарқанд шаҳрида барпо этилган янги «Боғисарой» маҳалла маркази ана шу эзгу ҳаракатлар самарасидир.

Вилоят партия Кенгаши ҳамда «Ўзавтогаз»нинг ҳудудий бўлими, «Жаҳонжон» хусусий корхонаси ва бошқа ҳомий ташкилотлар ёрдамида бунёд этилган ажойиб маҳалла маркази бу ерда истиқомат қилувчи аҳоли учун қувончли воқеа бўлди. Салкам 6 ойда қуриб битказилган маҳалла марказида ҳамма шарт-шароитлар муҳайё этилган. Фуқароларни қабул қилишга мўлжалланган шинам, ёруғ хоналар, мажлис зали, маърифат ва маданият хоналари, нуронийлар чойхонаси шулар жумласидандир.

«Боғисарой» маҳалласида «Адолат» СДП аъзолари кўпчиликни ташкил этади. Партиянинг бошланғич ташкилоти тузилган. Вилоят партия Кенгаши ташаббуси билан бунёд этилган янги маҳалла марказида энди тарғибот-ташвиқот ишларини янада кучайтириш, аҳоли билан юзма-юз мулоқотлар ўтказиш, уларнинг кундалик муаммоларидан хабардор бўлиш имкониятлари янада кенгайди.

Суратда: Вилоят партия Кенгаши аъзоси Расул Мирмуҳамедов маҳалла фаоллари билан суҳбатлашмоқда.

Зоҳир ТЎРАҚУЛОВ,
«Адолат» мухбири

Эл-юрт ташвиши билан яшаш, одамларнинг орзу-интилишларига қанот бериш — ҳар бир раҳбарнинг бурчи

Президент Ислом Каримовнинг Халқ депутатлари Фарғона вилояти кенгашининг навбатдан ташқари сессиясидаги нутқи

(Давоми. Боши 1-бетда)

Бир сўз билан айтганда, Фарғона вилояти ўзининг улкан салоҳияти ва беқиёс имкониятлари, авваламбор, одамларининг ўз касб-корига содиқлиги ва маҳорати билан чиндан ҳам Ўзбекистоннинг таянч тоғларидан биридир.

Бу заминда ўз юртини ҳар томонлама обод қилиш, унинг шуҳратини бутун дунёга тараннум этишга қодир бўлган, ўзига, ўзининг куч-қудратига ишонган, иймон-эътиқодли, омилкор инсонлар яшайди.

Қадрли дўстлар, шу борада ўзимизга табиий бир савол берайлик: Оллоҳнинг ўзи бизга ато этган мана шундай сўлим ва бетакрор табиат ва иқлим, унумдор ва саховатли тупроқдан, ишнинг негизини биладиган, бағрикенг халқнинг бунёдкорлик кучидан, катта интеллектуал имкониятдан, кўп йиллар давомида шаклланган ишлаб чиқариш қувватларидан бугун биз қай даражада фойдаланаяпмиз ва бу бойликни элюрт фаровонлигини ошириш учун қандай ишлатяпмиз?

Бундай савол бугун шу юртда яшайдиган, унинг тақдирини юрагидан, қалбидан ўтказиб, келажаги учун куюнадиган, бу йўлда ўз ҳиссасини қўшишга тайёр бўлган ҳар қайси инсонни ўйлантириши табиий, албатта.

Минг афсуски, вилоятда охирги йилларда кўп соҳаларда мавжуд бўлган қолоқлик ва салбий ҳолатларни ҳисобга оладиган бўлсак, очиқ айтиш керак, бу саволга ижобий жавоб топиш қийин.

Бундай ҳолатнинг сабаб ва илдизлари ҳақида кўп гапириш мумкин. Лекин мен биринчи навбатда эътиборингизни шу вазиятга бевосита дахлдор бўлган муҳим бир масалага жалб қилмоқчиман.

Таассуфлар бўлсинки, иқтисодиётимизнинг қайси соҳасини олманг — бу саноат ёки қурилиш бўладими, қишлоқ хўжалиги ёки ижтимоий масалалар бўладими — кўпгина соҳаларда ва энг муҳими, ҳаётимизни тебратадиган ва тараққиётни таъминлайдиган, бугун замоннинг ўзи талаб қиладиган юқори технология, ишни ташкил қилиш услублари, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни ривожлантириш борасида вилоят йилдан-йилга сурункасига орқада қолиб келаётганига раҳбарлар, авваламбор, шу соҳа ва тармоқларга масъул бўлган мутасаддилар танқидий баҳо бермасдан, куюнмасдан чидаб келмоқда.

Ваҳоланки, агар раҳбар мавжуд аҳволдан, ўз ишининг натижасидан мамнун бўлиб, бизларга бўлаверади, деб ёнбошлаб ётаверса, бундай ҳолатдан энг аввало ким зарар кўради — шу ерда яшаётган одамлар.

Шу боисдан масъул вазифага сайланган шахслар бошқаларга нисбатан ҳаётни чуқурроқ англаши, узоқни кўриши, фақат бир кунлик иш билан эмас, балки эртанги куннинг режа ва ташвишлари, муаммолари билан яшаши ва уларнинг ечими устида тинимсиз меҳнат қилиши шарт.

Бугунги кунда Фарғона вилоятида юзага келган вазиятни шу нуқтаи назардан баҳолар эканмиз, юқорида зикр этилган камчилик ва нуқсонлар, раҳбарларнинг лоқайд ва бепарволиги натижасида рўй бераётган кўпгина нохуш ҳолатларни кузатиш мумкин.

Саноат соҳасини оладиган бўлсак, ўтган йили вилоятдаги 11 та корхона, шу йилнинг саккиз ойи давомида эса 10 та корхонада ишлаб чиқариш ҳажми пасайиб кетгани, 10 та корхона эса ўз фаолиятини зарар билан якунлагани тармоқда бугунги кун талаблари асосида ишни ташкил этиш борасида жиддий хато ва нуқсонларга йўл қўйилаётганини яққол кўрсатиб турибди.

Бундай корхоналар қаторида Марғилон шаҳридаги «Алишер Навоий» ва «Ип-газлама ишлаб чиқариш» фабрикаси, Қўқон шаҳридаги «Қўқонмотор-таъмирлаш» заводи ҳамда «Фарғонапиво», «Осиётекс» ҳиссадорлик жамиятлари каби йирик ишлаб чиқариш мажмуалари борлигини, 13 та енгил саноат корхонаси тўлиқ қувват билан ишламаётганини афсус билан айтишга тўғри келади.

Лекин мана шундай мураккаб бир вазиятда вилоят шаҳарларининг раҳбарлари томонидан бу аҳволни ўзгартириш учун ҳеч қандай ҳаракат ва ташаббус кўзга ташланмаяпти.

Юқорида зикр этилган бундай салбий ҳолатлар ҳақида қурилиш, транспорт, хизмат кўрсатиш ва бошқа соҳалардан ҳам кўплаб мисоллар келтириш мумкин.

Мана шундай ачинарли аҳвол хусусида гапирар эканмиз, бугунги кунда фойда ва самара бермайдиган, зарар билан ишлайдиган ташкилот ва корхоналарни хусусий мулкка айлантириш бўйича қабул қилинган қарорлар ўз вақтида ҳаётга жорий этилмасдан қолиб кетаётганини кузатиш қийин эмас.

Вилоятда жорий йил бўйича хусусийлаштириш дастурига киритилган 65 та корхона ва объектдан бор-йўғи 35 таси сотилгани, айниқса, чет эл инвесторларига биронта акция пакети ёки объект сотилмагани шунинг исботи эмасми?

Барака топкурлар, айтинглар, нима учун ҳозирги пайтда кўпол бўлса ҳам, худдики ўлик бўлиб ётган корхоналарни "тирилтириш" чоралари кўрилмаяпти?

Ахир, уларни сармоя ва имконияти бор, кучли жисмоний субъектларга сотиш, керак бўлса, бепул бериш ҳақида ҳам тегишли қарорлар қабул қилинганини бу ердаги мутасаддилар биладими, йўқми? Нима учун вилоятда ана шу ҳукумат қарорларининг талаблари бажарилмаяпти?

Бунинг сабаби фақат битта бўлиши мумкин — бу масалага дахлдор, мутасадди бўлган мансабдорларни бугун аллақачон тўхтаб, ёнбошлаб ётган корхоналарни жонлантириш чоралари ҳам, шунинг ортида турган муҳим муаммо — одамларни иш билан таъминлаш масаласи ҳам қизиқтирмайди. Улар кўпроқ ўзининг шахсий манфаатлари билан овора.

Бундай амалда ўтирганлар, бугун оёғимизга кишан бўлаётганлар аввало ўзига наф топиш билан банд бўлиб, тадбиркор ва ишбилармонлар, тер тўкиб ишлайман, даромад топаман, ўзимга ҳам, юртимга ҳам фойда етказаман, деб интилаётганлар йўлида тўсиқ-ғов бўлиб қолмоқда.

Ҳамма бало аслида мана шунда, десак, ҳеч қандай хато бўлмайди. Минг афсуски, бундай амалдорларнинг сони кам эмас.

Қишлоққа саноатни олиб кириш, жойларда замонавий ишлаб чиқариш тузилмаларини ташкил этиш масаласи қайта-қайта кун тартибига қўйилаётганига қарамасдан, бу борада аксарият туманларда амалий ишлар қилинмаяпти.

Бувайда ва Данғара, Ёзёвон ва Олтиариқ туманларида пахта тозалаш ва ёғ-мой ишлаб чиқарадиган корхоналарни ҳисобга олмаганда, маҳаллий хомашё асосида ишлайдиган биронта саноат корхонаси барпо этилмагани ҳам буни исботлайди.

Агарки, иқтисодиёт ривожига четдан амалий кўмак, сармоя ва юксак технологиялар кириб келмаса, ҳеч қаерда иш олдинга силжимайди. Иқтисодий тараққиётнинг муҳим шарти бўлган чет эл инвестицияларини жалб этиш масаласида ҳам Фарғона вилоятида бугунги кунда ўзибўларчилик ҳолатлари ҳукм сураётганидан кўз юмиб бўлмайди.

Мисол учун, биргина 2006 йилда вилоятда қарийб 10 миллион АҚШ доллари миқдоридаги чет эл инвестициясини жалб этган ҳолда бешта лойиҳани амалга ошириш кўзда тутилган эди. Амалда эса шу кунга қадар уларнинг атиги иккитаси бажарилган ва бир миллион доллардан зиёд хорижий инвестиция жалб қилинган, холос.

Ёки тўғридан-тўғри хорижий инвестициялар киритиш бўйича жорий йилга мўлжалланган ҳудудий дастурнинг ижроси бор-йўғи бир фоизга бажарилганини қандай изоҳлаш мумкин?

Фарғона шароитида кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни ривожлантириш, шунинг ҳисобидан янги иш ўринларини яратиш нафақат ижтимоий, балки сиёсий аҳамиятга молик масала экани ҳақида гапириб ўтириш ортиқча, деб ўйлайман. Лекин, афсуски, бу борада ҳам мавжуд имкониятлардан самарали фойдаланилмаяпти. Ҳолбуки, Фарғона вилоятида кичик бизнес соҳасини ривожлантириш учун имкониятлар етарли.

Биргина қурилиш материаллари ишлаб чиқариш масаласини оладиган бўлсак, соҳа ривожи учун қандай табиий ресурслар керак бўлмасин — мармар, гранит дейсизми, гипс, шағал ёки оҳактош дейсизми, Фарғона заминида буларнинг ҳаммаси топилади.

Ё бўлмаса, вилоятда етиштирилаётган боғдорчилик ва сабзавот маҳсулотларини қайта ишлаш, ушбу тармоқни замонавий асосда кенг ривожлантириш учун нима тўсқинлик қиляпти?

Бугун барчамиз оддий бир ҳақиқатни яхши англаб олишимиз лозим: кичик бизнес ва тадбиркорликни ривожлантириш, янги-янги қўшма корхоналар барпо этиш учун отанг яхши, онанг яхши деб, чет эллик ишбилармонларни кўндириш, замонавий технологияларни олиб келиш, бунинг учун қандай имконият ва имтиёзлар зарур бўлса, ҳаммасини яратиб бериш керак.

Четдан сармоя ва илғор технологияларни олиб келиш нафақат ишлаб чиқаришни модернизация қилиш, унинг ўсиш суръатларини ошириш имконини беради, айни вақтда мана шундай корхоналарда ишлайдиган юксак малакали мутахассислар тайёрлашни тубдан яхшилаш, уларнинг билим ва тажрибасини амалий ҳаёт билан боғлашга ҳам хизмат қилади. Бугун шу соҳада қилинган амалий иш, сарфланган маблағ, ҳеч шубҳасиз, эртага икки-уч баробар фойда бўлиб қайтади.

Азиз дўстлар!

Кейинги йилларда Ўзбекистон пахтачилиги тарихида том маънода янги, ёрқин саҳифа яратилмоқда. Пахтакорларимизнинг бу йил ҳам октябрь ойининг биринчи ярмидаёқ белгиланган юксак маррани эгаллаб, катта меҳнат ғалабасига эришгани — қишлоқ хўжалигида амалга ошираётган ислоҳотларимизнинг самараси, одамларимизда ерга, мулкка эгалик ҳиссиётининг ортиб бораётгани натижаси, десак, янглишмаган бўламиз.

Айтинглар, бундан ўн-ўн беш йил аввал бундай ютуқларни ўзимизга тасаввур қила олармидик?

Демакки, астойдил интилсак, ҳаракат қилсак бўлар экан-ку! Мана, куни кеча пойтахтимиз Тошкентда II Халқаро Ўзбекистон пахта ярмаркасини ўтказдик. Унда 36 мамлакатдан 250 дан зиёд компания ва фирма вакиллари иштирок этди, уларга деҳқонларимиз яратган 1200 дан ортиқ тола турлари намойиш қилинди. Ярмарка қатнашчилари ўзбек пахтасининг сифатига юксак баҳо берди. Бу барчамизда ғурур уйғотиши табиий, албатта. Аммо мамлакатимиз миқёсида ана шундай салмоқли натижаларга эришилаётган бир пайтда, катта деҳқончилик тажрибаси, ҳам билим-интеллектуал, ҳам иқтисодий салоҳиятга, замонавий кадрларга эга бўлган Фарғона вилояти қишлоқ хўжалиги соҳасида ҳам оқсоқликдан қутула олмаётгани албатта ташвиш уйғотади.

Жорий йилда Бағдод ва Риштон, Тошлоқ ва Ўзбекистон каби туманлар ғаллачиликда шартнома режасини бажармагани, ўнлаб фермер ва ширкат хўжаликлари томонидан 15 минг 800 тонна дон кам топширилгани, 14 та фермер хўжалиги эса мутлақо ғалла топширмаганини ҳеч нарса билан оқлаб бўлмайди.

Кейинги беш-олти йилда вилоятда пахта ҳосилдорлиги сурункасига пасайиб, қарийб 6 центнерга камайиб кетди. Бу йил эса пахта бўйича шартнома мажбуриятини бажариш масаласи гумон бўлиб қолаётганини барчамиз кўриб турибмиз.

Ахир, бир вақтлар деҳқончилик илмининг асл мактаби Фарғонада эмасмиди? Яқин-яқингача қишлоқ хўжалигида юқори ҳосил олишнинг сир-асрорини бошқалар келиб сизлардан ўрганиб кетар эди. Бугун нима учун ана шу мавқе ва имкониятлар бой берилмоқда? Аччиқ бўлсада, ўзимизга шу саволларни бериб кўрайлик.

Сўз йўқ. Бундай саволларга жавоб топишда қишлоқ хўжалиги соҳасига дахлдор бўлган мутасаддилар турли-туман сабабларни келтириши мумкин. Балки бундай қарашларга ишониб, уларнинг фикрига қўшилишимиз, тан беришимиз ҳам тўғри бўлиши мумкин.

Аммо охирги йилларда бу соҳада юзага келган ҳолатнинг негизида ётган муҳим бир масалага эътиборингизни қаратмоқчиман.

Яъни, вилоятда қишлоқ хўжалиги соҳасидаги ислоҳотларнинг туб моҳиятини ҳар томонлама чуқур англаш, уларни амалга оширишда изчиллик ва қатъиятлик етишмаётганини, бошқарув ва хўжалик юритиш борасида йиллар давомида суяк-суягимизга сингиб қолган эскича қараш ва ёндашувлардан ҳали-бери воз кечилмаётганини кўп-кўп мисолларда кўриш мумкин.

Бу соҳанинг истиқболини белгилаб берадиган фермерлик ҳаракатини олайлик. Албатта, вилоятда бу масалада муайян ишлар қилинаётганини эътироф этиш лозим. Лекин, шу билан бирга, фермер хўжаликларини ташкил этишда кўпинча юзаки ва чала-ярим иш тутиш ҳолатлари ҳам яққол кўзга ташланмоқда.

Бунинг натижасида вилоятда шундай хўжаликлар вужудга келмоқдаки, уларнинг ярмида ширкат хўжаликлари, ярмида эса фермер хўжаликлари фаолият юритмоқда.

Масалан, Бувайда туманидаги "Оққўрғон" ширкат хўжалиги ҳудудида 45 та фермер хўжалиги ташкил этилган. Фойдаланилаётган 3 минг 368 гектар ернинг 1 минг 865 гектари ёки 55 фоизи ана шу фермерларга ажратиб берилган. Қолган 1 минг 500 гектардан зиёд ер майдонида эса ширкат хўжалиги сақлаб қолинган.

Бундай хўжакўрсин қабилидаги ёндашув Данғара туманидаги "Найманча", Тошлоқ туманидаги "Зардўст", Учкўприк туманидаги Деҳқонов номидаги, Фарғона туманидаги Бобур номли, Фурқат туманидаги "Қўқон" ва Фурқат номли ширкат хўжаликларида ҳам мавжудлигини қандай баҳолаш мумкин?

Ақлга сиғмайдиган бу аҳволни, фарғонача айтганда, ё аққа, ё баққа ўзгартириш керак. Бундай ўта муҳим ва масъулиятли масалада палапартиш, чала-ярим ишларга мутлақо йўл қўйиб бўлмайди.

Бугун масалани кескин тарзда қўйиш, ё фермерликка ўтасан, ёки қолоқликка тортадиган эски тизим ботқоғида қолиб кетасан, деб одамларимизга тушунтириб бериш зарур.

Айни пайтда бу масалага жиддий кўз билан қарайдиган бўлсак, бундай ҳолатларни вилоят раҳбариятининг, аввало вилоят ҳокимининг заифлиги ва қатъияти етишмаслиги, иккинчидан, фермерлик ҳаракатига қарши ҳали-бери оёқ тираб турган кўпгина шахслар борлигининг далили, деб баҳолаш керак.

Агротехника соҳасида ҳам бугунги давр талаби асосида иш тутмасак, ерни ишлаш, сув ресурсларидан оқилона фойдаланиш, мелиорация, маҳаллий шароитга мос бўлган янги навларни экишга ўтиш масалаларида ишни тўғри ташкил этмасак, аҳвол яна ўша-ўша — эски ҳаммом, эски тос бўлиб қолаверади.

Фарғона шароитига мос, эртапишар ва юксак сифатли тола берадиган пахта навларини яратиш масаласи шунча пайтдан буён эътибордан четда қолиб келаётганини ҳеч нарса билан изоҳлаб бўлмайди. Бунинг учун олдиндан бош қотириш, марказда бўладими, водийда бўладими, олим ва мутахассисларнинг салоҳиятини шу масалага сафарбар қилиш учун нима керак — аввало ташкилотчилик, ташаббус керак. Афсуски, вилоятда шу ишлар бўлмаяпти, амалий ҳаракат сезилмаяпти.

Лекин бугун замон ўзгармоқда, ҳаёт ўзгармоқда. Шунга қараб бизнинг дунёқарашимиз, ҳаётга муносабатимиз ҳам ўзгариши керак. Бугунги Ўзбекистон бир вақтлардаги аграр республика эмас. Ҳозирги пайтда мамлакатимизнинг ялпи ички маҳсулотида қишлоқ хўжалигининг улуши 24-26 фоизни ташкил этади.

Бизнинг устувор вазифамиз саноатни ҳар томонлама ривожлантириш, ўзимизда етиштирилаётган хомашёни ўз корхоналаримизда қайта ишлаш ҳажмини ошириш, тайёр маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтиришга алоҳида эътибор бериш, коммуникация, информацион технологиялар, хизмат кўрсатиш тармоқларини кенгайтириш ҳисобидан мамлакатимизни янги тараққиёт босқичига олиб чиқишдан иборат. Бу борада мен бугун ҳаётга кириб келаётган, замонавий билимларни эгаллаётган ёшларимизга катта умид ва ишонч билан қарайман. Чунки ўз олдимизга қўйган ана шундай юксак мақсадларга эришиш учун ёшларимизда барча имконият — ақл-заковат ҳам, куч-ғайрат ҳам етарли. Энг муҳими, фарзандларимиз дунёда ҳеч кимдан кам бўлмайдиган инсонлар бўлиб вояга етиши учун давлатимиз, жамиятимиз барча шарт-шароитларни яратиб бермоқда. Фурсатдан фойдаланиб ёшларимизга мурожаат қилмоқчиман: «Ҳеч қачон бўш келманглар, азиз фарзандларим!»

Қадрли юртдошлар!

Юқорида зикр этилган муаммоларни ҳал этишда бир муҳим масалага қараш ва ёндашувимизни ўзгартирмасдан туриб, ҳеч нарсага эришиб бўлмайди. Бу масала олиб бораётган барча ислоҳотларимизнинг негизида, томирида ётганини чуқур англаб олишимиз зарур.

Сўз авваламбор аҳолининг ижтимоий муаммоларини ечиш, кундалик эҳтиёжларини қондириш ҳақида бормоқда. Такрор айтаман, биз нимаики иш қиладиган бўлсак, уни бошлашдан олдин бир саволга жавоб беришимиз керак — амалга ошираётган ишларимиз охир-оқибатда одамларнинг ҳаётига, кайфияти ва манфаатига қандай таъсир қилади, уларнинг оғирини енгил қилишга қандай ҳисса қўшади?

Шу маънода, Фарғона вилоятидаги мавжуд ижтимоий аҳвол ҳақида гапирадиган бўлсак, биринчи галда аҳолини иш билан таъминлаш муаммосига тўхталиб ўтиш зарур.

Бугунги кунда Фарғона вилоятида истиқомат қилаётган қарийб 2 миллион 900 минг аҳолининг салкам 1 миллион 600 минг нафарини меҳнатга лаёқатли одамлар ташкил этади. Бу масала айниқса қишлоқ жойларда ўта долзарб бўлиб турибди. Чунки вилоят аҳолисининг қарийб 60 фоизи қишлоқда яшайди.

Лекин, вилоятда ўтган йили янги иш ўринлари яратиш бўйича йиллик топшириқ 64 фоизга, аёллар учун иш жойи ташкил этиш режаси эса атиги 54 фоизга бажарилгани бу соҳадаги ишларнинг қониқарсиз эканидан далолат беради.

Юртимизда касаначиликни ривожлантириш бўйича қабул қилинган ҳукумат дастурига мувофиқ вилоятдаги 85 та йирик саноат корхонасида 8 минг 230 нафар фуқарони касаначилик асосида иш билан таъминлаш кўзда тутилган эди. Таассуфки, раҳбар ва мутасаддиларнинг бу масалага масъулиятсиз муносабати туфайли ушбу режа жорий йилнинг 1 сентябрига қадар бор-йўғи 35 фоизга бажарилган, холос.

Яна бир муҳим масала — тиббиёт соҳасини оладиган бўлсак, бу борадаги ишларнинг аҳволи ҳам талабга жавоб бермайди. Айниқса, тиббиёт муассасаларини қуриш ва таъмирлаш ишларида жиддий камчиликлар кўзга ташланмоқда.

Буни капитал таъмирдан чиқарилиши лозим бўлган 8 та оилавий поликлиникада режадаги ишларнинг атиги 25 фоизи бажарилгани, реконструкция қилиниши кўзда тутилган 33 та қишлоқ врачлик пунктидан 22 таси ишга туширилгани ҳам тасдиқлайди.

Жойларда аҳолининг ҳақли эътирози ва норозилигини уйғотаётган коммунал соҳадаги аҳвол ҳам ижобий томонга ўзгармасдан қолмоқда, бу соҳада хизмат сифатини ошириш, ҳисоб-китоб ишларини тўғри йўлга қўйиш бўйича амалий чоралар кўрилмаяпти.

Вилоятдаги кўпқаватли уйларнинг қарийб 40 фоизида ички коммуникация тармоқлари таъмирга муҳтож бўлиб тургани ҳолда, 2005 йилда уй-жой мулкдорлари ширкатларига кредит ажратилмаган. Уларнинг моддий-техник базаси ҳам ночорлигича қолмоқда.

Ўтган йил мобайнида коммунал хизматлардан жами қарздорлик 112 фоизга ўсгани, жорий йилда бу кўрсаткич табиий газ бўйича 110 фоизни, ичимлик суви бўйича 142 фоизни ташкил этгани жиддий муаммога айланмоқда.

Хабарингиз бор, мен яқинда вилоятда бўлиб, Фарғона туманидаги Бобур номли ширкат хўжалигида теримчи аёллар билан суҳбатлашганимда уларнинг бири ўзи яшаётган қишлоқда сув таъминоти масаласида муаммо борлигини тортиниб бўлса ҳам айтишга мажбур бўлди.

Савол туғилади: нима учун маҳаллий раҳбарлар шу масалага эътибор бермаган? Нима, юз-икки юз метр қувур тортиб, бу масалани ҳал этиш шунчалик қийинми? Буларнинг барчаси нимани кўрсатади? Аввало, раҳбар ва мутасаддиларнинг ҳаётдан, оддий одамларнинг дарду ташвишларидан узоқлашиб қолганидан далолат эмасми бу?

Ёки Фарғона шаҳрида янгитдан барпо этилган бозорнинг аҳволини олинг. Бу аслида бозор эмас, ҳақиқий хўжакўрсинчилик намунаси, деса бўлади.

Маҳаллий раҳбарларни олдиндан огоҳлантирмасдан, бу кимсасиз бозорни бориб кўрганимизда, фақат расмиятчилик, ҳар томонлама ўйламасдан тузилган аҳмоқона лойиҳаларни амалга ошириш, иккита одам сиғмайдиган товуқнинг катагидек дўкончаларни қуришдек хунук манзарага дуч келдик. Булар кимнинг ижоди, бундай юзаки ишларга қандай баҳо бериш мумкин?

Лўнда қилиб айтганда, бозорни қуриш пайтида ҳеч ким оддий кишиларнинг талаб ва эҳтиёжини инобатга олмаган.

Ҳолбуки, шу юртда яшаётган ҳар бир одам яхши билади — бозорнинг аҳволи, бозордаги нарх-наво одамларнинг кайфиятига бевосита таъсир қилади. Шундай экан, бундай хўжакўрсин ишлар кимга керак?

Ҳурматли мажлис иштирокчилари!

Юқорида баён этилган фикр ва мулоҳазаларни мужассам қилиб айтадиган бўлсак, кейинги бир неча йил мобайнида вилоят ҳаётида, кўпгина соҳа ва тармоқларда сурункали тус олаётган оқсоқлик ҳолати ҳали-бери барҳам топмасдан келмоқда.

Ана шундай салбий аҳволни ўзгартириш мақсадида бундан икки йил олдин Шермат Нурматовга катта ишонч билдириб, уни вилоят ҳокими вазифасига тайинлаган эдик. Айни пайтда вилоятнинг қатор шаҳар ва туманларида ҳам раҳбарлик вазифасига янги одамлар қўйилди.

Адолат юзасидан айтиш керакки, ана шундай ўзгаришлар туфайли жойларда бирмунча жонланиш кузатилмоқда. Буни ўтган йили вилоятда пахта ва ғалла бўйича шартнома мажбуриятининг бажарилгани, амалга оширилаётган қурилиш ва ободончилик ишлари мисолида ҳам кўриш мумкин.

Энг муҳими, нафақат вилоят ёки туман марказлари, балки олис қишлоқларда ҳам одамларнинг фикри, меҳнатга, ҳаётга муносабати ўзгармоқда. Мен яқинда вилоятда бир қатор фермерлар билан учрашув пайтида уларнинг ҳаётдан мамнун бўлиб турганини кўриб, уйғоқ фикрларини эшитиб, бунга ишонч ҳосил қилдим.

Яъни, одамларда интилиш бор, ҳаракат бор. Улар давлат миқёсидаги катта-катта масалалар ҳақида ҳам ўз фикр ва қарашларига эга. Табиийки, бундай инсонлар энди вилоят ҳаётидаги мана шундай мудроқлик ва ўзибўларчилик кайфиятига чидамайди.

Фарғона заминида ўз кучига, эртанги кунга ишониб-инониб сидқидилдан меҳнат қилаётган, нафақат ўзининг оиласи, айни пайтда элюртга ҳам наф келтиришга бел боғлаган минг-минглаб одамларда мана шундай эзгу интилиш борлигини кўрмаслик, сезмаслик мумкин эмас. Уларнинг йўлини очиб бериш, қўллаб-қувватлаш — ўзини жонкуяр раҳбар, ҳақиқий етакчи ҳисоблайдиган ҳар қайси инсоннинг асосий вазифаси бўлиши шарт.

Буюк шоиримиз Чўлпон айтганидек, денгиз тўлқинидек қудратли кучга айланиши мумкин бўлган бу одамларнинг худо берган ақл-заковати, куч-ғайратини рўёбга чиқариш учун уларнинг олдидаги ғов-тўсиқларни олиб ташлаш, ишни янгича ташкил этиш, алмисоқдан қолган иш услубларини ўзгартиришни бугун ҳаётнинг ўзи барчамиздан талаб қилмоқда.

Афсуски, бугун бу ерда келтирилган мисоллар бунинг аксини кўрсатмоқда. Яъни, турли раҳбарлик вазифасида ўтирганлар одамларнинг ҳаётий интилишларига, дарду ташвишларига совуққонлик билан қараб, қўл-оёғимизни ипсиз боғлаб турган эски қолиплардан чиқиб кетиш учун етарли ҳаракат қилмаяпти.

Бир ҳақиқат барчамизга аён бўлиши шарт: ҳеч ким ҳеч қачон четдан келиб бизнинг ишимизни ўнглаб, оғиримизни енгил қилиб, муаммоларимизни ечиб бермайди.

Фақат ўзимиз, ўз кучимиз ва салоҳиятимиз, ақл-заковатимизга суянган ҳолда, олдимизга қўйган мақсадларга эришиш учун тинимсиз ҳаракат, ҳаракат ва яна бир бор ҳаракат қилишимиз даркор.

Албатта, ҳаёт бор экан, муаммо бор, бу ҳам табиий ҳол. Лекин мавжуд муаммоларни яширмасдан, халқ билан бевосита мулоқот қилиш зарур.

Ҳар қандай оғир ва мураккаб аҳволга тушганимизда ҳам, жамоатчилик, маҳалла, фуқаролар йиғинлари оқсоқоллари, обрўли фахрийлар, кайвонилар билан бамаслаҳат мавжуд муаммоларнинг ечимини топиш, вазиятни очиқ-ойдин тушунтириш — бугунги куннинг долзарб вазифаси, ҳаётда учрайдиган ҳар қандай нохуш ҳолатларнинг олдини олишнинг асосий шартидир.

Ўз вазифасига мана шундай кўз билан, мана шундай ёндашув билан қарайдиган раҳбар ҳеч қачон кам бўлмайди, эл-юрт олдида муносиб обрўга эга бўлади.

Ҳурматли депутатлар!

Энди кун тартибидаги ташкилий масалага ўтадиган бўлсак, шуни айтиш жоизки, ҳозирги кунда Фарғона вилояти ҳокими вазифасида ишлаб келаётган Ш.Нурматовни кўпчилик яхши одам сифатида билади. Лекин ҳаёт ҳақиқати, замон талаби шундайки, бундай катта лавозимда фаолият кўрсатиш учун яхши одам бўлишнинг ўзи етарли эмас.

Бундай ўта мураккаб ва масъулиятли вазифани адо этиш учун нафақат яхши одам, шу билан бирга, эртаю кеч жон куйдириб ишлайдиган, кўзлаган ишини охирига етказмасдан туриб, ўзи ҳам тинмайдиган, бошқаларга ҳам тинчлик бермайдиган, ҳаётда қатъий принципларга эга бўлган инсон керак.

Нега деганда, раҳбар ўз фаолиятида талабчанлик, керак бўлса, қаттиққўллик кўрсатиб, билими ва тажрибаси, дунёқараши, фидойилиги билан бошқаларга намуна бўлиб, ҳақиқий эл-юрт етакчисига айланмаса, ишда ҳеч қандай силжиш ҳам, ижобий натижа ҳам бўлмайди.

Маълумки, Ш.Нурматов вилоят ҳокими этиб тайинлангунга қадар ҳам бир қанча масъулиятли вазифаларда ишлаган. Жумладан, 2001-2004 йилларда Қишлоқ ва сув хўжалиги вазири ўринбосари, вазир лавозимларида фаолият кўрсатган.

Биз бу инсонни вилоят ҳокими вазифасига тавсия этганимизда унинг ҳаётий тажрибаси, ўз соҳасини яхши билишини ҳисобга олган эдик.

У ўзининг билими ва қобилияти, куч-ғайрати ва малакасини ишга солиб, вилоятдаги камчиликларни бартараф этади, мавжуд муаммоларнинг ечимини топиб, Фарғонанинг илгариги мавқеини тиклашга ҳисса қўшади, деб ишонган эдик.

Лекин, афсуски, Фарғона вилоятида вужудга келган аҳволни ўзгартиришга унинг қурби-қудрати етмаганини бугун очиқ айтишга мажбурмиз.

Бу ҳақиқатни Ш.Нурматовнинг ўзи ҳам тўғри тушунган ҳолда, эгаллаб турган вазифасидан озод қилишни сўраб ариза берди. Ижозатингиз билан ана шу аризани овозга қўйиб, сизлардан бу масала бўйича ўз муносабатингизни билдиришингизни сўрайман.

Энди вилоятнинг янги раҳбарини тайинлаш масаласига ўтишимиз лозим. Биз Фарғона вилоятидаги мавжуд аҳволдан яхши хабардор, бугун вилоят олдида турган муаммолар билан яқиндан таниш, етарли билим ва ҳаёт тажрибасига эга бўлган номзодни топиш устида кўп ўйладик. Вилоятдаги фаоллар, депутатлар, кўпни кўрган оқсоқоллар билан шу тўғрида атрофлича маслаҳатлашдик.

Билдирилган таклиф-мулоҳазаларни батафсил ўрганиб, инобатга олиб, Фарғона вилояти ҳокими лавозимига ҳозирги пайтда Марғилон шаҳар ҳокими вазифасида ишлаб келаётган Абдухошим Абдуллаев номзодини тавсия этишга қарор қилдик.

Бу раҳбарни ортиқча таърифлаш, унинг ижтимоий фаолияти ҳақида кўп гапиришнинг ҳожати йўқ, деб ўйлайман. Бу залда ўтирганларнинг кўпчилиги Абдухошим Абдуллаевни яхши танийди.

У ўз фаолиятини оддий электромонтёрликдан бошлаб, Фарғона вилоятида турли масъул вазифаларда ишлаган. Кўп йиллар давомида Фарғона "Азот" ишлаб чиқариш бирлашмаси билан ўз ҳаётини боғлаб, ўн йилдан зиёд вақт мобайнида шу бирлашманинг бош директори вазифасини бажарган.

Айтиш керакки, бу инсон Фарғона вилоятининг шарт-шароитини, имконият ва салоҳиятини, бу ерда яшаётган аҳолининг ўзига хос хусусиятларини ҳақиқатан ҳам яқиндан билади. Бир сўз билан айтганда, шу вилоятнинг пасту баландини яхши тушунадиган, билимли мутахассис ва тажрибали инсон.

Кейинги пайтда Марғилон шаҳрининг ҳокими вазифасида ишлаб, у ўзининг жонкуярлиги ва ҳаракатчанлиги, оддий одамлар билан тил топиша олиши, уларнинг дарду ташвишларини ҳис этишини кўрсатди. Марғилон шаҳрининг 2000 йиллик тўйига тайёргарлик кўриш борасидаги ишларга катта ҳисса қўшиб, ўзини ташкилотчи раҳбар сифатида намоён қилмоқда.

Шуларнинг барчасини инобатга олиб, Фарғона вилояти ҳокими вазифасига тавсия этилаётган Абдухошим Абдуллаев номзоди бўйича сиз, ҳурматли халқ ноибларидан ўз фикрингизни билдиришингизни сўрайман.

Азиз дўстлар!

Бугунги фурсатдан фойдаланиб, мен барчангизга, бутун Фарғона аҳлига мурожаат қилиб айтмоқчиман: Фарғона эли ўз тарихида, ўзининг босиб ўтган мураккаб тараққиёт йўли давомида қандай буюк ютуқларга эришган, қандай юксак марраларни забт этган, шу билан бирга, ўз бошидан қанча-қанча синов ва тўфонларни ўтказмаган.

Лекин бошига тушган ҳар қандай қийинчилик ва муаммоларни енгиб ўтиш учун бир мушт бўлиб, бир тану бир жон бўлиб, ҳар қандай оғир ҳолатлардан ёруғ юз билан чиққан.

Мен ана шундай яхши-ёмон кунларда, ҳар қандай вазият ва ҳолатларда доимо сизлар билан бирга бўлганман ва сизларнинг барчангизни ўзимнинг энг яқин қадрдонларим, деб биламан.

Ишончим комил, кўпни кўрган, оққўнгил, бағрикенг Фарғона аҳли янги раҳбар етакчилигида қўлни қўлга бериб, баҳамжиҳат ишлаб, олдимизда турган катта ва масъулиятли вазифаларни адо этишга, бу қадимий заминнинг шуҳратини қайта тиклашга эришади.

Шу йўлда барчангизга сиҳат-саломатлик, бахт ва омад тилайман.

КЎП БИЛИШГА ЭМАС, КЎП ФИКРЛИЛИККА ИНТИЛМОҚ ЛОЗИМ. *Демокрит*

21 октябрь – ўзбек тилига Давлат тили мақоми берилган кун

Тил — миллатнинг руҳи

Истиқлол йилларида она тилимизнинг қадр-қимматини тиклаш, уни асраб-авайлаш ва келгуси авлодларга мукаммал ҳолда етиб боришини таъминлашга алоҳида эътибор қаратилаётгани ўз самарасини бераётир.

Мирзо Улуғбек номидаги Ўзбекистон Миллий университетида “Давлат тили ҳақида”ги Қонун қабул қилинган санага бағишлаб ташкил этилган “Тил — миллатнинг руҳи” мавзусидаги илмий-амалий анжуманда шу ҳақда гап борди. Унда олимлар, шоир-ёзувчилар, сиёсий партиялар вакиллари ва талабалар иштирок этди.

Таъкидланганидек, “Давлат тили ҳақида”ги қонунда белгиланган вазифалар босқичма-босқич ҳаётга тадбиқ этилаётгани ўзбек тилининг давлат тили сифатидаги мақомини мустаҳкамлаш, ёш авлодни истиқлол ғояларига садоқат руҳида тарбиялашда муҳим омил бўлаётир.

Кейинги йилларда она тилимизнинг жамият ҳаётидаги мавқеини мустаҳкамлаш, ўзига хос хусусиятларини чуқур тадқиқ этиш, тилшунослик ва филология соҳасини янада ривожлантириш борасида кенг кўламли илмий изланишлар олиб борилаётир. Бу жараёнда Ўзбекистон Миллий университетининг олимлари ҳам фаол иштирок этяпти.

Анжуманда она тилимизга давлат тили мақоми берилишининг тарихий аҳамияти, уни янада бойитиш ва софлигини сақлаб қолиш борасидаги вазифалар, адабий тил ва шеваларни қўллашдаги ютуқ ва муаммолар, сўзлашув маданияти ва инсон камолоти масалаларига бағишланган маърузалар тингланди.

Б.ХИДИРОВА,
ЎзА мухбири

Ўзбек тилига Давлат тили мақоми берилганига ўн етти йил тўлди. Ҳар йили 21 октябрь — ўзбек тилига Давлат тили мақоми берилган кун мамлакатимизда байрам сифатида кенг нишонланади. Шу куни болалар боғчаларидан тортиб олий ўқув юртлари, барча муассаса ва ташкилотларда она тилимиз ифтихор билан мадҳ этилади. Миллатимиз, маънавиятимиз, она тилимиз фидойилари ёдга олинади. Зотан, тилга муҳаббат Ватанга, миллатга, унинг тарихи, анъаналарига муҳаббатдир.

Халқни ўз тилидан маҳрум қилиш уни халқ сифатида яксон қилиш демакдир. Шунинг учун ҳам босқинчилар ўзгалар ерини босиб олгач, даставвал маҳаллий халқнинг она тилини йўқ қилишга, бу тилда сўзлашишдан маҳрум қилишга, камситишга ҳаракат қилганлар. Ғоятда нафосатга бой, ҳар қандай маънони энг нозик қатламларигача ифодалаб бера оладиган она тилимиз ҳам шўролар замонида камситилиб, унинг ривожига турли-туман тўсиқлар қўйиб келинди. Ваҳоланки, шеърият мулкининг султони Алишер Навоий ўзининг она тилимиздаги беназир асарлари билан XV асрдаёқ бу каби бир ёқлама қарашларга зарба берган эди. Шу ўринда қизиқ бир маълумотни келтиришни лозим топдик.

Тилшунос олимларнинг тадқиқотлари натижаларига кўра ҳазрат Алишер Навоий бадиий, илмий асарларида 26 минг 35 та сўз ишлатган экан. Рус шеъриятининг қуёши Александр Пушкиннинг сўз бойлиги 21 минг 193 тадан иборат. Жаҳон адабиётининг буюк намоёндаларидан бири Шекспир эса ўз асарларида 20 мингдан ортиқроқ сўзга мурожаат қилган.

Яратганга шукрлар бўлсинки, ўзбек тилининг камситилишига муҳтарам Президентимизнинг фидойилиги, халқимизнинг собитқадамлиги туфайли барҳам берилди. «Давлат тили ҳақида»ги қонун қабул қилинди ва ўн етти йилдирки, бу қонун ижтимоий, иқтисодий, сиёсий, маънавий ҳаётимизнинг барча соҳаларида амал қилмоқда. Бу эса ўзини шу мустақил заминнинг фарзанди, деб билган ҳар бир юртдошимизнинг қалбида фахр, ифтихор туйғуларини уйғотиб келаётир.

1995 йил 21 декабрда биринчи чақириқ Олий Мажлисининг тўртинчи сессиясида Ўзбекистон Республикасининг «Давлат тили ҳақида»ги қонуни янги таҳрирда қабул қилинди. Ушбу ҳуқуқий асос давлат тилини жорий этиш жараёнини такомиллаштириш, қонунни ҳаётга тадбиқ этишни кучайтириш ва назорат қилиш, миллий истиқлол ғоясининг моҳиятини кўрсатиб беришда асосий омиллардан бирига айланди. Янги таҳрирдаги қонун том маънода миллий ғоя тарғиботи ва маънавий-маърифий ишлар самарадорлигини оширишни ўзида акс эттирган ҳуқуқий ҳужжат сифатида юзага келди. Бироқ, айрим юртдошларимизнинг ушбу қонунга беписандлик билан қарашлари, қонундан четга чиқиш ҳоллари ҳамон кўзга ташланмоқда. Бу ҳол, биринчидан, айрим идора ва ташкилотлар иш фаолиятида ҳануз «қоришиқ» тилда, яъни ярим ўзбекча, ярим русча сўзлашув ва иш юритувларда намоён бўлмоқда. Иккинчидан эса, айрим раҳбарларнинг ҳали-ҳануз ўз она тилида равон гапира олмаётганида кўринаётир. Президентимиз Ислом Каримов бундай аҳволга баҳо бериб: «Ўз фикрини мутлақо мустақил, она тилида равон, гўзал ва лўнда ифода эта олмайдиган мутахассисни, аввало, раҳбар курсисида ўтирганларни тушуниш ҳам, оқлаш ҳам қийин», — деган эдилар куюнчаклик билан.

Дарҳақиқат, баъзи бир фуқароларимизнинг оғзаки нутқларига эътибор қилсак, улар сўзлашув чоғида, албатта, бир-иккита, гоҳида ундан ҳам кўпроқ русча сўзларни ишлатаётганларининг шоҳиди бўламиз. Таажжубланарли жойи шундаки, туппа-тузук зиёлиларимиз, айниқса санъаткорларимиз ҳам телевидение, радио орқали бераётган интервьюларида русча “и”, “ну”, вообшето”, “уже”, “чтобы” каби боғловчи сўзларни қайта-қайта ишлатаверишади. Бу эса миллатимизнинг бебаҳо мулки бўлган она тилимизга, шу тилда сўзлашувчи халққа нисбатан ҳурматсизлик эмасми?

Бу каби камчиликларимизни сезиб-сезмасликка олаётганимиздан ташвишланган отахон шоирларимиздан бири “нуқсонни сезмасликнинг ўзи нуқсон”, деб жуда тўғри айтган. Баъзан масъул идораларга ишингиз тушса ёки телефон қилгудек бўлсангиз, ҳали ҳам ўзбек тилида жавоб қайтаролмайдиганлар борлигига амин бўласиз. Бу айб эмасдир, балки. Бироқ иш юритувчиси ўзбек тилини билмайдиган ташкилотда, демак, ҳали-ҳамон ҳужжатлар давлат тилида юритилмайди, деган хулоса туғилади. Бу ҳол давлат тили тўғрисидаги қонун талабларига тамомила зиддир. Ўзбек тилига Давлат тили мақоми берилганига эса ўн етти йил бўлди!

Мустақиллигимиз мустаҳкамланиб, давлатимиз жаҳонга юз тутиб боргани сари она тилимизга муҳаббат, унинг обрўси ва мақомини янада ошириш масаласи устувор вазифа бўлиб қолаверади. Дарҳақиқат, Юртбошимиз таъкидлаганидек, она тили маънавият белгиси сифатида кишиларни жипслаштириб бораверади.

Шавкат ЁҚУБОВ,
Тошкент автомобиль ва йўллар касб-ҳунар коллежи «Маънавият ва маърифат» бўлими масъул ходими

ХОРИЖ ХАБАРЛАРИ

Парламентлар ҳамкорлиги муҳим

Бугунги даврнинг глобаль муаммолари ечимида БМТ ва бошқа халқаро ташкилотлар билан дунё мамлакатлари парламентлари ўртасида аниқ мақсадларга қаратилган ҳамкорлик талаб этилади. Бу фикр Женевада ўтган Парламентлараро Иттифоқнинг 115-Ассамблеясида илгари сурилди.

Тадбир давомида курраи заминимиз тинчлик ва хавфсизлигини таъминлаш, халқаро терроризмга ва коррупцияга қарши кураш, қашшоқликни бартараф этиш каби долзарб масалалар муҳокама этилди. Шунингдек, Ливандаги бугунги ҳолат ва Яқин Шарқдаги вазиятни тинч йўл билан ҳал этишда халқаро ҳамжамиятнинг ўрни, Шимолий Кореянинг ядровий дастури билан боғлиқ масалалар йиғилиш диққат марказида бўлди.

Ассамблеяда сўз олган Жаҳон банки президенти Пол Вулфовиц ўз молия муассасаси қашшоқликда кун кечираётган мамлакатларга ҳар томонлама амалий кўмак беришда Парламентлараро Иттифоқ билан ҳамкорлик қилишга тайёр эканини билдирди. Таъкидлаш ўринли, бугун қашшоқ давлатларда бир неча ўн минглаб инсонлар турли хасталик, очликда ҳаёт кечиришмоқда. Шу боис, қашшоқ мамлакатларнинг соғлиқни сақлаш тизимини ривожлантириш ва бу борада халқаро ҳамжамиятнинг ёрдами муаммоларни ҳал этиш йўлидаги энг тўғри йўлдир.

Венесуэлами, Гватемала?

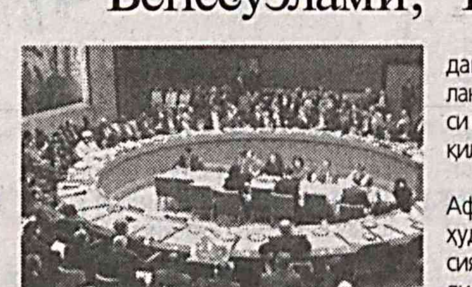

БМТ Бош Ассамблеясида Хавфсизлик Кенгашининг нодоимий аъзолигига сайлов ўтказилиб, унда номзоди илгари сурилган мамлакатлардан тўрттаси бир овоздан тасдиқланди. Аммо Лотин Америкаси ва Кариб денгизи ҳавзаси ҳудудидан номзодлар — Венесуэла ва Гватемала ўртасида кураш ҳали давом этадиган кўринади.

Айтиш жоизки, Гватемалани қўллаб-қувватлаб келаётган АҚШ дунё мамлакатлари билан музокара жараёнини бошлаб юборганига қарамай, сайлов якунида Гватемала ғалаба қозониши учун ўн беш овоз етмади. Худди шундай ҳол иккинчи кунда ҳам такрорланди. Натижада Бош Ассамблея раиси яна сайловни кечиктиришга қарор қилди.

Сайловнинг илк даврасида эса Африка, Осиё ва Ғарбий Европа ҳудудий гуруҳлари томонидан тавсия этилган Бельгия, Индонезия, Италия ва ЖАР Бош Ассамблеянинг учдан икки қисмининг овозига эга бўлганди. Улар 2006 йил 31 декабрь куни Хавфсизлик Кенгашидаги икки йиллик ваколати ниҳоясига етадиган Аргентина, Греция, Дания, Танзания ва Япониянинг ўрнини эгаллайди.

Кўриниб турибдики, вазият боши берк кўчага кириб қолган. Мутахассислар 1979 йили кузатилган воқеа яна такрорланиши мумкинлигини айтишмоқда. Ўша йили БМТ Бош Ассамблеясида Хавфсизлик Кенгашининг нодоимий аъзосини аниқлаш учун 155 давра сайлови ўтказилган ва бунга икки ойдан зиёд вақт кетган эди.

Нефть қазиб олиш қисқармоқда

Катар пойтахти Доҳада Халқаро нефть экспорт қилувчи мамлакатлар ташкилоти (ОПЕК)нинг навбатдан ташқари конфенренцияси ўтказилди. Унда «қора олтин» ишлаб чиқарувчи мамлакатларда бир кунлик нефть қазиб олиш миқдорини 1 миллион баррелга камайтириш юзасидан битим имзоланди.

«Ҳозир «қора олтин» бозорида оғир вазият кузатилмоқда. Шу боис, биз керакли чора-тадбирларни кўришимиз зарур, — деди Катарнинг саноат ва энергетика вазири Абдулла бин Ҳамад ал-Отия. — 1985 ва 1997 йилларда бир баррель нефть нархи 7-9 долларга тушиб кетгани каби ҳолнинг яна такрорланишига йўл қўймаслик лозим.»

Конференцияда эса ОПЕК аъзолари ўртасида дунё миқёсидаги нефтга бўлган талабни назарда тутган ҳолда «қора олтин»ни кераклигича миқдорда қазиб олиш белгилаб олинди. Айтиш ўринли, ОПЕКка Жазоир, Венесуэла, Индонезия, Ироқ, Эрон, Катар, Қувайт, Ливия, Нигерия, Бирлашган Араб Амирликлари ҳамда Саудия Арабистони аъзо. Бугунги кунда ушбу мамлакатларда дунё нефть захирасининг тахминан учдан икки қисми мавжуд.

Иккинчи синов ўтказиладими?

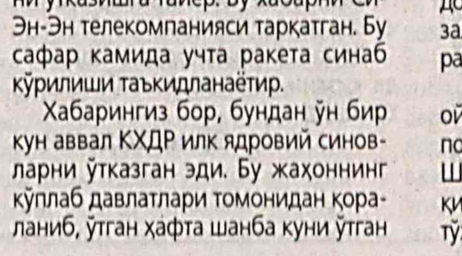

Шимолий Корея ўз ядровий дастури бўйича иккинчи ракета синовини ўтказишга тайёр. Бу хабарни Си-Эн-Эн телекомпанияси тарқатган. Бу сафар камида учта ракета синаб кўрилиши таъкидланаётир.

Хабарингиз бор, бундан ўн бир кун аввал КХДР илк ядровий синовларни ўтказган эди. Бу жаҳоннинг кўплаб давлатлари томонидан қораланиб, ўтган ҳафта шанба куни ўтган БМТ Хавфсизлик Кенгаши мажлисида ушбу давлатга нисбатан санкция (жазо чоралари) жорий қилишга келишилганди. Унга мувофиқ, КХДРга бошқа мамлакатлар томонидан қурол-яроғ савдосини тўхтатиш, оммага зарар келтирувчи турли кимёвий моддаларни келтириш ва хорижга олиб чиқишга йўл қўймаслик, турли давлатлар билан молиявий соҳада алоқаларни маълум миқдорда чеклаш ҳамда амалдорларга хорижий мамлакатлар визаларини бермаслик каби жазо чоралари қўлланилади.

Айни пайтда расмий Токио олти ойга КХДР кемалари учун Япония портларини бутунлай ёпиб қўйган. Шунингдек, ушбу давлатдан харид қилинган маҳсулотлар савдоси ҳам тўхтатилган.

А.НАЗАРОВ

Зарметаннинг шифобахш маҳсулотлари

Қизилтепа туманидаги «Зарметан» қишлоғида қарийб беш йилдан буён «Зарметан-Биртек» Ўзбекистон-Туркия қўшма корхонаси фаолият кўрсатиб келади. Ушбу қўшма корхонанинг ишга туширилиши чор-атрофдаги аҳолининг сут маҳсулотларига бўлган эҳтиёжини тўла қондириш имконини яратди.

Корхонага сутни қайта ишлайдиган хориж технологияси ўрнатилгач, бу ерда кунига беш тоннагача қатиқ, қаймоқ, пишлоқ, сариёғ, сметана, творог каби ўн хилдан ортиқ маҳсулот ишлаб чиқарила бошлади.

— Маҳсулотларимиз Навоий ва Бухоро вилоятларидаги савдо дўконларига, ошхоналарга етказиб берилмоқда, — дейди қўшма корхона раҳбари Собир Ғиёсов. — Туманимиздаги «Ворозун» ширкат хўжалиги, «Қўзижон», «Ёдгорбобо», «Ҳалимзода», «Обиддин» сингари ўндан зиёд фермер хўжаликлари корхонамизни сут маҳсулотлари билан таъминлаб турибди. Жорий йилдан бошлаб маҳсулотларимизни Тошкент шаҳри аҳолисига ҳам етказиб бера бошладик. Айниқса, мазали қаймоғимиз, шифобахш қатиғимизга талабгорлар кўпаймоқда.

Айни пайтда бу ерда 20 нафар ишчи меҳнат қилмоқда. Корхонани мунтазам хомашё билан таъминлаш мақсадида чорвачилик бўйича ўз фермер хўжалигимизни ташкил этиш ниятида иш олиб бормоқдамиз.

ЎзА

Фаолият

Сифатли маҳсулот — истеъмолчи талаби

Мамлакатимизда ишлаб чиқариш ва хизмат кўрсатиш тармоқларини ривожлантиришга алоҳида эътибор қаратилмоқда. Бу маҳсулотлар ва хизматлар сифатини янада ошириш, экспорт салоҳиятини кенгайтириш имконини бераётир.

Ички бозорни сифатли маҳсулотлар билан тўлдириш, истеъмолчиларни хавфсиз, саломатликка зиён келтирмайдиган товарлар билан таъминлашда “Ўзстандарт” агентлиги томонидан амалга оширилаётган ишлар алоҳида эътиборга молик. Бугунги кунда агентликнинг Республика синов ва сертификатлаш маркази қошида маҳсулотларнинг ҳар томонлама талаб доирасида эканини аниқловчи синов лабораториялари самарали фаолият кўрсатмоқда. Улардан бири «Полимер» пластмасса маҳсулотларини синаш лабораториясидир.

Ушбу лабораторияда мамлакатимизда ишлаб чиқарилган маҳсулотлардан ташқари божхона хизматига келтирилган товарлар ҳам синовдан ўтказилиб, сертификатлаштирилади. Айни пайтда бу ерда хусусий тадбиркорларимиз томонидан ишлаб чиқарилган полимер маҳсулотларини даврий синовдан ўтказиш ҳам йўлга қўйилган.

— Пластмасса маҳсулотларига бўлган талаб тобора ортмоқда, — дейди синов лабораториясининг биринчи тоифали мутахассиси Дилфуза Абдуллаева. — Сабаби, бу маҳсулот ишлатишга қулай, ҳам бирмунча арзон. Шуни айтишим лозимки, сўнгги йилларда республикамизда ишлаб чиқарилаётган бу турдаги маҳсулотлар — уй-рўзғор буюмлари, теплица плёнкаларининг сифати анча яхшиланди. Энг муҳими, улар ҳозирда рақобатбардош бўлиб, хориждан келтирилаётган пластмасса буюмлари билан бемалол тенглаша олади. Бироқ текширувлар жараёнида пластмасса маҳсулотларининг айрим хиллари, масалан, стол устига ёзиладиган плёнкаларнинг сифати талабга тўла жавоб бермаслиги аниқланди.

Ўтган йилдан бошлаб лабораторияда қоғоз ва картон маҳсулотлари синовдан ўтказила бошланди. Синовларда хусусий тадбиркорлар томонидан ишлаб чиқарилаётган ўқув дафтарларининг сифати талаб даражасида эмаслиги аён бўлди. Чунки уларнинг на ташқи, на ички кўриниши, варақларининг ҳажми, ҳошияси талабга жавоб беради. Шунингдек, ишлаб чиқарилган манзили, ҳажми, қоғоз сифати каби маълумотлар аниқ келтирилмаган.

Акмал НАЗАРОВ, журналист

Н.ҲАЙДАРОВ олган суратлар

Парламент сабоғи

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси

фаолиятининг ҳуқуқий асослари

1. Демократик ислоҳотларни чуқурлаштириш ҳамда фуқаролик жамиятини шакллантиришга доир қонун ҳужжатларини такомиллаштиришнинг қандай асосий тамойиллари мавжуд?

Бозор иқтисодиётига асосланган ҳуқуқий демократик давлат барпо этиш, фуқаролик жамиятини шакллантиришни бош мақсад қилиб белгилаган Ўзбекистон Республикасининг Конституциясига мувофиқ халқ иродасига асосланган ҳолда қонун ҳужжатларини такомиллаштиришга доир ишларнинг асосий тамойиллари қуйидагилардан иборат:

— қонун устуворлигини, ҳокимиятнинг қонун чиқарувчи, ижро этувчи, суд тармоқлари ўртасида мувозанатни, улардан ҳар бирининг ҳақиқий мустақиллигини таъминлаш;

— халқаро ҳуқуқнинг умум эътироф этилган принциплари ва нормалари асосида инсон ҳуқуқлари ва эркинликлари кафолатларини таъминлаш;

— сиёсий ҳаётнинг, давлат ва жамият қурилишининг барча жабҳаларини изчил эркинлаштириш;

— нодавлат нотижорат, жамоат бирлашмалари ва фуқаролик жамиятининг бошқа демократик институтлари янада ривожлантирилиши учун кафолат ва шароитларни таъминлаш;

— фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органларини ҳар томонлама мустаҳкамлаш ва давлат ҳокимияти марказий органларининг ваколатларини жойлардаги бошқарув органларига босқичма-босқич ўтказиш, ижро этувчи ҳокимият органлари, шу жумладан, мудофаа ва хавфсизликни таъминловчи тузилмалар фаолияти устидан жамоат назорати механизмини шакллантириш ва кучайтириш.

2. Ўзбекистон Республикасида давлат ҳокимияти вакиллик органларига сайловлар қачон ўтказилади?

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлис Қонунчилик палатаси ҳамда Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгесига, вилоятлар, туманлар, шаҳарлар давлат ҳокимияти вакиллик органларига сайлов тегишинча уларнинг конституциявий ваколат муддати тугайдиган йилда — декабр ойи учинчи ўн кунлигининг биринчи якшанбасида ўтказилади. Агарда давлат ҳокимияти вакиллик органлари ва Президент сайловлари муддатлари бир пайтга тўғри келиб қолган тақдирда, давлат ҳокимияти вакиллик органларининг ваколат муддати бир йилга узайтирилади.

3. Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси қандай палаталардан иборат?

Олий Мажлис — қонун чиқарувчи ҳокимиятни амалга оширувчи Ўзбекистон Республикасининг олий давлат вакиллик органи. У икки палатадан — Қонунчилик палатаси (қуйи палата) ҳамда Сенат (юқори палата)дан иборат.

(Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлис Қонунчилик палатаси ва Сенати фаолиятининг ҳуқуқий асослари қўлланмасидан.)

Экология

Қишлоқ маданияти

санитар-гигиена ва экологик ҳолатининг бугунги аҳволи қандай?

“Экосан” халқаро ташкилоти ва Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги ҳамкорлигида ўтказилган “Қишлоқда турмуш маданиятининг ижтимоий-гигиеник ва экологик жиҳатлари” мавзусидаги конференцияда асосий эътибор қишлоқ аҳолисининг турмуш маданиятини кўтаришга қаратилди. Таъкидландики, қишлоқда турмуш маданиятини ривожлантириш бугунги куннинг энг долзарб муаммоларидан. Айниқса, Марказий Осиёдаги иссиқ иқлим ва сув танқислиги шароитида турмуш маданиятининг санитар-гигиеник ва экологик ҳолатига алоҳида эътибор зарур. Бугун мамлакатимизда қишлоқлардаги экологик ҳолатни яхшилаш, аҳолининг турмуш даражасини юксалтириш борасида самарали ишлар қилинмоқда. Шу билан бир вақтда айрим минтақаларда қишлоқ аҳлининг турмуш даражаси санитар-гигиеник ва экологик меъёрларга жавоб бермаслиги кузатилмоқда. “Экосан” томонидан ташкил қилинган рейдлар шуни кўрсатдики, қишлоқ жойларида ҳатто оддий турмуш қулайликлари ҳам яратилмаган.

— Ваҳоланки, санитария-гигиена ва экологик маданият ривожи халқимиз тарихида минг йиллар аввал кузатилган, — деди “Экосан” халқаро ташкилотининг раиси Юсуфжон Шодиметов. — Тарихий манбалар бунга гувоҳлик беради. Қолаверса, яқинда уюштирилган экспедиция топилмаларига қараганда, 2000 йиллар илгари Ерқўрғон (ҳозирги Қарши)да ҳаммомлар, сув қувурлари ва бошқа санитария объектлари бўлган. Бундай мисоллар қадимги Марказий Осиё тарихида кўп учрайди. Бугун эса ҳатто айрим давлатдор оилаларда ҳам, қайсидир сабабларга кўра, санитар-маиший қулайликларга, уй ва ҳовлисининг аҳволига, айниқса, ҳожатхона ва ошхоналар ҳолатига эътибор берилмаётганини кўриш мумкин. Бу эса, албатта, санитария талабларининг бузилишига, оқибатда аҳоли ўртасида айрим касалликларнинг тарқалишига олиб келмоқда...

Аҳолининг экологик ва тиббий маданият даражаси ошиб бораётгани хусусида Республика “Оила” илмий-амалий маркази директори, профессор Васила Каримова қуйидаги фикрни билдирди:

— Навоий вилоятининг қишлоқ ҳудудларида ўтказилган тадқиқотлар шуни кўрсатдики, маҳаллий аҳолининг соғлом турмуш тарзи ҳақидаги тушунчалари сезиларли тарзда ижобий томонга ўзгарган. Унга кўра, сўровда иштирок этган аёлларнинг 53,8 фоизи соғлом турмуш тарзи, бу “касал бўлмаслик ва узоқ умр кўриш учун барча зарур қоидаларга амал қилиш”, деб ҳисоблайди. Овқатланиш ва жисмоний фаоллик қоидаларига риоя этиш 17,5 фоиз иштирокчилар томонидан саломатлик омили сифатида эътироф этилган. Бизни кўпроқ оила шароитида аёллар гигиенанинг энг оддий меъёрларига қай даражада амал қилишлари масаласи қизиқтирди. Маълум бўлишича, ўрганилган оилаларнинг 59,7 фоизи ювиниш учун нормал шароитга, бунинг учун алоҳида хонага, иссиқ сувга эга. Лекин деярли 25 фоиз оилаларда умуман бундай шароит мавжуд эмас. Сўнгги рақам кишини ҳушёр торттиради, албатта.

Конференцияда тоза ичимлик суви муаммосига алоҳида урғу берилди. Аҳолининг кундалик ҳаёт тарзи тоза ичимлик суви билан таъминланиш ҳамда санитария шароитларига имконият яратилиши билан бевосита боғлиқ. Бугун Ўзбекистондаги мавжуд 11 минг 844 қишлоқ аҳоли пунктининг 64,5 фоизида, яъни 7 минг 336 тасида водопроводлар мавжуд, холос. Бухоро, Қашқадарё, Навоий, Фарғона, Наманган, Хоразм вилоятлари ҳамда Қорақалпоғистон Республикасида шаҳар ва қишлоқ аҳолисининг ичимлик суви таъминотида катта тафовутлар мавжуд.

Яна бир муҳим муаммолардан бири, бу — маиший чиқиндилардир. Қишлоқлардаги чиқиндихоналар аҳволи санитария талабларига жавоб бермайди. Чиқиндилар катта хўжалик майдонларида тахланиб ётибди. Чиқиндиларни, хазонларни куз мавсумида ёқиш одат тусига кирган. Оқибатда атмосфера ва тупроқ ифлосланмоқда.

Бу борадаги муаммоларни бартараф этишда, конференция иштирокчилари таъкидлашганидек, “Экосан”, “Маҳалла” жамғармалари, Хотин-қизлар қўмиталари, “Ўзкоммунхизмат”, Табиатни муҳофаза қилиш қўмитасининг жойлардаги бўғинлари ўзаро фаолиятни уйғунлаштиришлари талаб қилинади.

Конференция иштирокчилари санитария-гигиена билимларини тарғиб қилиш орқали қишлоқ турмуш маданиятини юксалтириш зарурлиги ҳақида ҳамфикр эканликларини изҳор этдилар. Бу ўта муҳим ишни амалга оширишда жамоат ташкилотлари тегишли вазирлик ва идоралар, айниқса, халқ таълими муассасалари билан ҳамкорликдаги фаолиятни янада кучайтириши лозимлигини билдиришди.

Беҳбуд БОТИРОВ,
"Адолат" мухбири

Қилмиш-қидирмиш

Сўнгги пушаймон...

Қинғир ишнинг қийиғи, албатта чиқади, сохтакорлик, кўзбуямачиликнинг бир кун келиб фош бўлиши тайин. Бекободлик Дониёр Тожиқулов ҳам қилмишлари, кирдикорлари учун вақти-соати келиб қонун олдида жавоб бериши мумкинлигини ўйлаб кўрганида эди, балким қинғир ишларга қўл урмасмиди?! Лекин...

Бекобод шаҳридаги қурилиш билан шуғулланувчи “Лочин” масъулияти чекланган жамият раҳбари Д.Тожиқуловнинг шаҳардаги 21-касб-ҳунар мактабини коллежга айлантириш учун капитал таъмирлашга тендер ўтказилишини эшитибоқ пайтавасига қурт тушди. Елди-югурди, тендер комиссияси ишончини қозонди, шекилли, ҳартугул ғолиб чиқди. Бироқ ҳалол луқмага қаноат қилмаган устамон ишончни оқлаш ўрнига қурилиш ишларида қатор сохтакорликларга бош-қош бўлди. Аввалига коллеж ҳовлисига тошли тўшама ва асфальтни меъёрида ёткизмасдан қалбаки далолатномалар тузиб, 4 миллион 125 минг сўмдан ортиқ маблағни чўнтагига урди. Тағин 3 миллион сўмликдан ортиқ ишни бажарилди қилиб ҳужжатлаштирди.

Д.Тожиқулов шу қинғирликлари билангина чекланиб қолмади. Унинг “саъй-ҳаракати” билан таълим муассасасининг биринчи ва иккинчи ўқув бинолари, спорт зали ва иситиш тизимини капитал таъмирлаш ишлари смета лойиҳасида кўзда тутилганидек эмас, аксинча ўлда-жўлда бажарилди. Оқибатда салкам 22 миллион 400 минг сўмлик иш ҳажми уддаланмасдан, давлат бюджетига катта зарар етказилди. Бошқача қилиб айтганда, давлат бюджети маблағи талон-торож қилинди.

Кўпинча нотўғри йўлга кириб, бошимиз деворга бориб урилгандагина қилмишимиздан пушаймон бўламиз, тавба-тазарру қиламиз. Жиноят ишлари бўйича Бекобод шаҳар суди суд мажлисида Д.Тожиқулов ҳам барча айбларига иқрор бўлди. Аммо сўнгги пушаймон — ўзингга душман, дейдилар. Суд ишни батафсил кўриб чиқиб, одилона ҳукм чиқарди. Давлат бюджетига “кўз олайтирган” Д.Тожиқулов қонуний жазосини олди.

Шуҳрат АКБАРОВ,
Тошкент вилояти прокуратураси бўлим бошлиғи, адлия кичик маслаҳатчиси

Тарих

Қоятошдаги битиклар

Халқнинг, миллатнинг маданиятини нисбатан аниқроқ ифодалайдиган воситалардан бири тасвирий санъат ҳисобланади. Қоятошларга ишланган ва бизнинг давримизгача сақланиб қолган турли хил расм ва ёзувлар унинг энг ибтидоий кўринишидир.

Қадим замонларда ёғоч, суяк, тери ва бошқа буюмларга ишланган бадиий асарларнинг деярли ҳаммаси даврлар ўтиши билан йўқ бўлиб кетган. Фақат қоя тошларга, ғор деворларига ўйиб ишланган ёки бўёқ билан чизилган расмларгина сақланиб қолган.

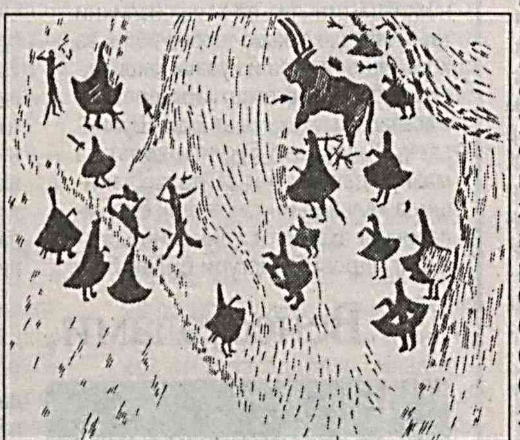

Бухоро вилоятидаги Сармиш ва Қораунгурсойда, Сух дарёсининг чап томонидаги Суратсой атрофларида, Нурота, Имом ота, Паркент, Чотқол тоғ тизмаларида, Сурхондарё вилоятидаги Зараутсой дарасида, Жиззах вилоятининг Такатош мавзесида турли даврларга мансуб кўплаб қоятош расмлари борлиги олимлар томонидан аниқланган ва ўрганилган. Ўлкамиздаги бундай тарихий жойлар, суратлар, тасвирлар ҳақидаги дастлабки маълумотлар XIX асрнинг 70-90 йилларида матбуот саҳифаларида пайдо бўла бошлади. Жумладан, 1875 йили «Туркистанский ведомости» газетасининг муҳаррири Николай Маев ўз сайёҳатларидан бирида Термиз яқинидаги Қоракамар деган ғор ичида жойлашган будда ибодатхонаси харобаларида деворга туширилган ўрта асрларга оид расмларни кўргани ҳақида ёзади. Термиздан чамаси 100-110 километр шимолий-ғарбда жойлашган Зараутсой дарасидаги тасвирлар эса Ўзбекистон ҳудудидаги энг қадимги қоятош расмларидир. Кўҳитанг тоғининг шарқий ён бағрида жойлашган дарадаги ўнгир ва камар тошларига ишланган ушбу расмлар ибтидоий санъатнинг нодир намуналари саналади. Қадимшунос олимларимиз Зараутсойдан 200 дан ортиқ турли хил тарихий суратларни аниқлашган. Олимларнинг таъкидлашича, бу расмлар милоддан аввалги III-II асрларга оид бўлиб, уларда асосан ибтидоий одамларнинг ов қилиш манзараси тасвирланган. Лекин уларнинг 30 тасигина яхши сақланган бўлиб, кўчирма нусхалари ҳозирда Сурхондарё вилоят ўлкашунослик ҳамда Ўзбекистон тарихи Давлат музейларида сақланмоқда.

1962 йили қўқонлик бир гуруҳ мактаб ўқувчилари тарих фани ўқитувчиси Борис Пастух раҳбарлигида Сух дарёсининг чап томонидаги Суратсойга саёҳат уюштириб, унинг 23 жойида тошга ўйилган ҳайвонлар, ов қилиш манзараси ва чўпонлар ҳаёти акс эттирилган мингдан ортиқ тасвирларни топишган. Узунлиги 14 метрдан ортиқроқ бўлган тошдаги туяларда кетаётган кўчманчилар тасвири, айниқса диққатга сазовордир. Тасвирда туялардан ташқари, чавандозлар ва қўлида узун найза ушлаган жангчилар қиёфаси ҳам яққол кўзга ташланади.

Бухоро воҳасининг шарқий ҳудуди ҳисобланган Қоратоғнинг жанубий ён бағрида жойлашган Сармишсой дарасидаги ибтидоий маданиятнинг яна бир нодир обидаси — қоятошларга битилган тасвирлар, суратлар ҳам катта тарихий қимматга эга. Бу ибтидоий тасвирий санъат асарлари Сармишсой дарасининг икки юзида қад кўтарган қоятошларнинг силлиқ юзасига солинган. Уларнинг асосий қисми учли асбоблар ёки ўткир қиррали кескичлар воситасида чизилган. Эътиборлиси, ўта моҳирлик билан ишланган бу жозибали тасвирий санъат намуналарининг манзараси ранг-баранг ва мазмунан бой: ёввойи буқалар, буғу ва булонлар, елиб бораётган тоғ такаси, оҳу, тўнғиз, бўри, қоплон, итлар ҳамда бирбири билан олишаётган турли хил ҳайвонлар, шунингдек, овчилар ва ов манзаралари... Яна бир расмда овчи ола буқанинг олдида туриб камондан ўқ узмоқда. Яна бирида эса от чоптириб бораётган чавандоз ёки олис-олисларга йўл олган туя карвонлари тасвири.

Хуллас, қоятош суратлари бениҳоя юксак тарихий ва илмий аҳамият касб этади. Бироқ, юртимиздаги тошга ўйиб ёки чизиб ишланган тасвирий санъат обидаларининг кўпи ҳали тўлиқ ўрганилмаган. Узоқ аждодлар тарихидан, турмуш тарзи, касб-кори, санъатидан сўзловчи бундай нодир тарихий обидаларни қидириб топиш, уларни синчиклаб ўрганиш эса катта илмий аҳамиятга моликдир.

Рашид БОЙТИЛЛАЕВ

Рамазон туҳфаси

Қаноат ва саховат

моддий ва маънавий хотиржамликка эришмоқликнинг ягона йўли

Рамазони шарифнинг охирги ўн кунлиги бир неча жиҳатлари билан ажралиб туради. Биринчидан, бу нажот ўн кунлиги, дейилади. Зеро, сабр, қаноат ва тақво билан рўза тутган рўзадор дўзах азобидан нажот топади. Иккинчидан, муқаддас Қуръони карим пайғамбаримиз Муҳаммад алайҳиссаломга Рамазон ойининг учинчи ўн кунлигида нозил бўла бошлаган экан. Учинчидан, барча мўминлар орзиқиб кутадиган лайлат ул-қадр кечаси ҳам охирги ўн кунликда. Тўртинчидан, Рамазоннинг сўнгги куни — ийди Рамазон байрамининг арафа кечаси барча мўминларнинг қувончидир.

Ҳазрати пайғамбар: «Қаноат битмас-туганмас бир хазинадир», деган эканлар. Дарҳақиқат, қаноат энг катта бойликдир. Айтишларича, Оллоҳ таоло беш нарсани қуйидаги бешта нарсанинг ичига жойлаштирган экан: иззатни тоатга, зиллатни гуноҳга, ҳайбатни тунги ибодатга, ҳикматни бўш қоринга ва бойликни қаноатга. Чунки қаноатли бўлмоқ моддий ва маънавий неъматнинг қадрига етмоқ, шукр қилмоқдир.

Исломда киши ўзига раво кўрган нарсани бошқа муҳтожга ҳам раво кўриши буюрилган. Зеро, пайғамбар алайҳиссаломнинг таълимотига кўра, бошқа мўъминни севиш, ўзига маҳбуб бўлган нарсани унга ҳам раво кўриш иймоннинг энг юқори мартабаси ҳисобланади. Шунинг учун Бишри Хофий: «Қаноат подшоҳдир, у фақат мўъмининнинг қалбида истиқомат қилади» деса, Сулаймон Дороний: «Қаноат ризонинг, яъни Жаноби Ҳақ розилигининг биринчи зинасидир», деган.

Мутафаккирларнинг фикрича, оқил киши дунё ишларини қаноат ва вазминлик билан, охират амалини жадаллик билан, дин машғулиятини эса илм ва жидду жаҳд билан идора этар экан. Дарвоқе, қўлда бўлмаган нарсага интилмаслик, қўл остидаги мавжуд нарсага эса эҳтиёж сезмаслик қаноатнинг шартларидандир.

Қаноат қилиш инсоннинг ўз қисматидаги ризққа рози бўлишидир. Бу хусус, айниқса, аҳли тасаввуфнинг юриш-туриши ва ахлоқида ёрқин намоён бўлади. Зеро, озига қаноат қилиш сўфийлар одобидандир. Буни Зуннуни Мисрийнинг: «Қаноаткор киши замонасининг фитна-ю ёмонликларидан холи бўлур», деган сўзларидан ҳам билиш мумкин.

Сўфийлардан бирига: «Халқ орасида энг қаноаткор одам ким?», дея савол берганларида, доно сўфий: «Халққа энг кўп ёрдам берадиган ва бошқаларга оғири тушмайдиган одамдир», дея жавоб берган экан. Шу боис, қадимги муқаддас китоблардан Забури шарифда: «Оч бўлса ҳам қаноат қилган одам бадавлатдир», деб ёзиб қўйилган.

Боязид Бистомий ҳазратларидан: «Бу улуғ мартабага қандай эришдингиз?», дея сўраганларида, ул зот: «Барча сабаб ва воситаларни (ҳар турли орзу-истакларни) йиғиб, уларни қаноат арқонига боғлаб, сидқ манжиниғига қўйиб, умидсизлик денгизига улоқтирдим ва халос бўлдим», деган экан.

Демак, моддий ва маънавий хотиржамликка, осудаликка эришмоқнинг ягона йўли қаноат, садоқат ва саховатдир.

Н.ҲАСАНОВ

Муборак ой ҳадислари

Ислом беш асос устига барпо қилингандир: Оллоҳ таолодан бошқа Илоҳ йўқлигига ва Муҳаммад (с.а.в) Унинг бандаси ва элчиси эканлигига шаҳодат келтирмоқ, намоз ўқимоқ, рўза тутмоқ, Каъбани ҳаж қилмоқ, Рамазон рўзасини тутмоқ» (Термизий).

* * *

Расулуллоҳ (с.а.в) дан: “Қадр кечаси Рамазоннинг қайси кунида?”, — деб сўралган эди. У киши (с.а.в): “Рамазоннинг барчасида!”, — деб жавоб бердилар (Абу Давуд).

* * *

Расулуллоҳ (с.а.в) буюрдиларки: “Рамазон ойи кириши билан Жаннатнинг эшиклари очилади ва шайтонлар ҳам занжирларга кишанланади” (Муслим).

* * *

Рўза пардадир. Агар сизлардан кимки рўза тутадиган бўлса, ёмон сўз сўзламасин, бақириб-чақирмасин. Бирортаси унга ёмон сўз айтадиган ва ё жанжал қиладиган бўлса, “Мен рўзадорман!”, — десин (ва унга тенглашмасин).

* * *

Ким Оллоҳ таоло йўлида бир кун рўза тутса, Оллоҳ таоло у билан дўзах орасига кенглиги осмон билан ер қадар бўлган бир хандак (тўсиқ) қилади (Термизий).

* * *

Ким бир рўзадорни ифтор қилса, унга рўзадорнинг савобидек савоб ёзилади. Бу туфайли, рўзадорнинг савоби асло камаймайди (Термизий).

* * *

Ким Рамазон ойида, касал ёки узрли бўлмасдан бир кунлик рўзасини еса (тутмаса), бутун умр давомида рўза тутса ҳам, бу рўзанинг савобини тополмайди (Бухорий).

Тўпловчи: Сайфиддин САЙФУЛЛОҲ

Спорт

Журналистлар соғинган турнир

Шу йил 26 октябрь — 6 ноябрь кунлари пойтахтимиздаги “Истиқлол” спорт мажмуида республика оммавий ахборот воситалари ходимлари ўртасида мини футбол бўйича ўзбек футболи фидойиси Олимжон Акбаров хотирасига бағишланган турнир бўлиб ўтади. “Спорт” ва “Ўзбекистон футболи” газеталари соврини учун анъанавий тарзда иккинчи маротаба уюштирилаётган мазкур мусобақада йигирмага яқин жамоа иштирок этиш истагини билдирган.

Журналистлар ўртасида соғлом турмуш тарзини тарғиб қилиш, спортнинг футбол турини янада оммавийлаштириш мақсадида ўтган йили илк бор ташкил этилган турнирда “Sport” телеканали, “Наврўз FM” радиоси ва “Ўзбекистон футболи” газетаси жамоалари кучли учликдан жой олганди. Шундан бери ўтган бир йил вақт ичида таассуротларга бой бўлган турнирга қизиқиш янада ортди. Боиси, турнир ташкилотчилари мусобақани юқори савияда уюштириш ҳамда иштирокчиларни муносиб тақдирлашга ҳам алоҳида эътибор қаратишмоқда.

Одатдагидек, бу йил ҳам мусобақанинг соврин жамғармаси анчагина салмоқли. Ғолиб ва совриндорлар учун ташкилотчи ҳамда ҳомийлар томонидан кубок, медаллар, махсус диплом ва пул мукофотлари тайёрлаб қўйилган. Шунингдек, турнирда тўртинчи ўринни эгаллаган жамоа “Ишқибозлар меҳрини қозонган жамоа” номинацияси ғолиби сифатида муносиб тақдирланиши кўзда тутилган. Бундан ташқари, турнир якунида ижодкор-футболчилар “Энг яхши ярим ҳимоячи”, “Моҳир тўпурар”, “Энг чиройли гол муаллифи”, “Энг ёш иштирокчи”, “Ғалабага бўлган иштиёқи учун” сингари турли номинациялар бўйича ҳам мукофотланади.

Демак, журналистларни олдинда қизғин ва муросасиз баҳслар кутмоқда.

Эркин ХОЛБОБО

Мурувват

Инсондан эзгулик қолади

Инсондан фақат яхшилик, эзгу амаллар қолади. Зеро, кўнгли ярим, кўмакка муҳтож кишига ёрдам бериш савоби Каъбани зиёрат қилиш билан тенгдир, деб бежизга айтишмаган. Рўза-рамазон кунларида саховат кўрсатиш эса, айниқса, хайрлидир.

Тошкент шаҳрилик Фарҳод Ибрагимов хайрли ишларни умрининг мазмуни деб билган олижаноб инсонлардан. У турмуш ўртоғи Зулфия опа билан бамаслаҳат рамазон кунларида муҳтожларга хайр-эҳсон қилишни ният қилишганди. Яқинда пойтахтдаги тиббиёт коллежининг икки нафар кам таъминланган талабасини ўз қарамоғига олишди. Кўнгли очиқнинг йўли очиқ, деганларидек, меҳр-оқибатли, саховатли бу оиладан файз-барака аримаган. “Ҳаётда қийналган инсонларга ёрдам бериш ҳар бир мўминмусулмоннинг бурчидир”, — дейди Фарҳод ака.

Ниятимиз, орамизда шундай саховатпеша инсонлар кўпаяверсин.

Муниса НУРМАТОВА

ЭЪЛОН

«General Bizness» масъулияти чекланган жамияти тикувчилик цехи ишчилар учун махсус кийимлар, қўлқоплар, кўрпа-тўшак, чойшаблар ва бошқа тикув маҳсулотларини таклиф этади.

Тел: 173-08-59, 332-55-54, 102-92-81.
Манзил: «Меҳр таянчи» болалар маркази,
Мўлжал: «Узмаком» биноси.

Ўзбекистон “Адолат” СДП Сиёсий Кенгаши Бухоро вилоят Кенгаши йўриқчиси Лола Баратовага укаси **Бахтиёр БАРАТОВнинг** бевақт вафоти муносабати билан таъзия изҳор этади.

Ўзбекистон “Адолат” СДП Бухоро вилоят Кенгаши Кенгаш йўриқчиси Лола Баратовага укаси **Бахтиёр БАРАТОВнинг** бевақт вафоти муносабати билан таъзия изҳор этади.

Ўзбекистон «Адолат» СДП Сиёсий Кенгашининг ижтимоий-сиёсий газетаси

Таҳрир ҳайъати
Дилором ТОШМУҲАМЕДОВА, Иқбол МИРЗО, Турсунали ҚЎЗИЕВ, Турғунпўлат ДАМИНОВ, Равшан ҲАЙДАРОВ, Мамазоир ХЎЖАМБЕРДИЕВ, Исмоил САИФНАЗАРОВ, Собир ТУРСУНОВ, Шермат ШАМСИЕВ, Светлана ОРТИҚОВА, Мукаррамхон АЗИМОВА, Жуманиёз АЛИБЕКОВ, Камол АЛЛАЁРОВ (Бош муҳаррир ўринбосари), Талъат МУРАТОВ

Бош муҳаррир
Бахтиёр АБДУСАТТОРОВ

Газета Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлиги томонидан 016 рақами билан рўйхатга олинган

МАНЗИЛИМИЗ:
700047, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.

Телефонлар:
Қабулхона — 133-40-86, 136-53-14
Факс — 133-40-86
Котибият — 136-55-96
Сиёсат ва партия ҳаёти бўлими — 136-55-64
Хатлар бўлими — 136-55-64
Маънавият, адабиёт ва санъат бўлими — 136-54-39
Иқтисодиёт ва саноат бўлими — 136-54-39
Маркетинг ва реклама бўлими — 136-55-96

Навбатчи муҳаррир — Беҳбуд Ботиров
Навбатчи — Носир Ҳайдаров
Саҳифаловчи — Латифжон Турсунов

● «Адолат»дан кўчириб босиш фақат таҳририят рухсати билан амалга оширилади.
t — Мазкур белги остида тижорат мақолалари чоп этилади.

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида чоп этилди. Корхона манзили: Тошкент шаҳри Буюк Турон кўчаси, 41-уй.

Газета таҳририят компьютер марказида терилди ва саҳифаланди.

Буюртма Г — 1100
Ҳажми — 8 босма табоқ. Офсет усулида босилган
Қоғоз бичими А-2.
Адади — 1270

Нашр индекси — 100

Ҳафтанинг жума кунлари чиқади.

Босишга топшириш вақти — 20.00
Босишга топширилди —